КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширамиз

САФИМИЗДА ҚОЛОҚЛАР БЎЛМАЙДИ, ЮКСАК САМАРАДОРЛИК БИЛАН МЕҲНАТ ҚИЛАМИЗ!

—Ўзбекистон пойтахтининг меҳнат коллективлари шундай демоқдалар

Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим резервларидан бири «Бир беш йилликда— икки беш йиллик», «Беш кунлик топшириқ — тўрт кунда», «Ҳар бир ёш ишчи—мураббий маррасини эгалласин» каби ватанпарварлик ташаббусларини кенг ёйишдан иборат.

Янгийўлликларнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаган «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!»- деган шиор остидаги ташаббуси ишлаб чиқариш коллективларига меҳнат унумдорлигини ошириш учун янги имкониятлар очиб беради. Мана шу ватанпарварлик ташаббусида ишлаб чиқариш илғорларининг бугун кечагидан яхшироқ меҳнат қилиш, ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир иш жойида меҳнат самарадорлиги ва сифатини изчиллик билан ошириб боришга бўлган қизғин интилиши ўз ифодасини топган.

Қолоқларсиз, сифатли ва юксак самарадорлик билан меҳнат қилиш бу — пландан ташқари маҳсулотлардан қўшимча миллион сўмлаб даромад олибгина қолмай, маҳсулотларимизнинг ҳозирги замон талабларига жавоб беришига эришиш, ҳар бир ишчи коллектив олдида турган вазифаларнинг ҳал этилишига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшсин деган гап. Янги ташаббуснинг ҳам ишлаб чиқариш, ҳам улкан маънавий қиймати ҳам ана шунда.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 103 (2998) СЕШАНБА
4 МАЙ 1976 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Мамлакат олдида турган хилма-хил иқтисодий ва социал вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун меҳнат унумдорлигини тез ўстириш, бутун ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин оширишдан бошқа йўл йўқ.

Л. И. БРЕЖНЕВ

ДОИМ ЁРДАМГА ТАЙЁР

...Мен коммунист Бурҳон Идрисхўжаев бригадаси билан яқиндан танишиш мақсадида «Ташсельмаш» заводининг пресслаш-тайёрлаш цехига келганимда, уни иш жойидан тополмадим. Маълум бўлишича, бригада ўхшаш тайёрлов участкасидан деталлар келишининг камайиб қолиш сабабини билганидан кейин, ўша ёққа тунука прокат қирқувчиларга ёрдам бериш учун кетган экан.

Бу коллективга ҳамиша ишонса бўлади. Агар бирон жойда иш суръати сусайгудек бўлса, улар дарҳол ёрдамга келишади.

Мазкур коллектив цехда яхши обрў қозонган. Бригадада 8 киши бор. Уларнинг ҳаммаси бир мақсад. — «зангори кема»лар ишчи аппаратларини йиғиш ва пайвандлаш билан шуғулланишади. Бригаданинг ҳамма аъзолари коммунистик меҳнат зарбдорлари, улар бу фахрли номни шараф билан оқлашади. Топшириқни мунтазам ортиғи билан бажаришади. Ишнинг сифати ҳам чакки эмас.

Коллективда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомига қаттиқ риоя қилинади

Бригадани жипслаштирган асосий куч — кадрларнинг муқимлигидир. Коллективнинг ҳар бир аъзоси умумий иш учун анча вақтдан бери қайғуради. Бригададаги пайвандчилар Иноят Шарипов, Фатхулла Ҳакимов, Санъат Комилбеков 10 йил ва ундан ортиқ вақтдан бери вахтада туриб меҳнат қилишяпти. Бригаданинг ветерани Иван Григорьевич Кожевников цехга Улуғ Ватан уруши йиллари келган, бригадада у ташкил этилгандан бери ишлайди.

Участкадан кетаётиб мен Б. Идрисхўжаевдан келажакдаги режалари ҳақида сўрадим. Бригадир шундай деди:

— Биз ишни шундай ташкил этайликки, токи беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажариш мумкин бўлсин. Шу кунлардаги асосий вазифамиз мана шу.

Г. ДЕМИДОВ,
«Ташсельмаш» заводи мураббийлар Советининг раиси.

Ветеранлар тажрибаси—ёшларга

...Тошкент тўқимачилик комбинати иккинчи фабрикаси тўқувчиларининг навбатдаги ишчи маҳорати конкурси якунланди. Қизлар конкурс ғолиби— ёш ишчи Галя Путяшовани табриклашарди. У эса қайта-қайта:

— Агарда Фаина Ивановна... Агарда у бўлмаганда... Мен ҳеч қачон бу даражага эришолмасдим! Ахир мен қолоқлардан эдим... Тасаввур ҳам этолмайсиз... — деб такрорларди.

Ўзи ҳақида, ўзининг мураббийлик санъати ҳақида бундай гапларни Фаина Ивановна Рослик кўп марта эшитган. Шундай бўлса ҳам ҳар сафар чин кўнгилдан хурсанд бўлади. Ўз номига айтилган мақтовлардан эмас, шогирдларининг муваффақиятидан хурсанд бўлади. фахрланади...

Фаина Ивановна жуда эрта устозлик қила бошлади. Унинг ўзи ҳам ишлаб чиқаришдаги дастлабки қадамлари қандай оғир бўлганлигини яхши эслайди —1931 йили Вичугадаги Ногин номли йигирув-тўқув фабрикасига келганида қандай ёшлиги, катталарнинг ҳар бир маслаҳати унга қандай ёрдам берганлигини, орадан икки йил ўтгач, «Красний Профинтерн» мовут фабрикасига ишга ўтганлиги ва уни дарҳол Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лобачевская ўз оталиғига олганлигини ҳеч унутмайди. Ёш ишчи ёрдамга қандай муҳтожлигини, унда ўз кучига ишонч ҳосил қилиш нақадар муҳимлигини жуда яхши билади.

Фаина Ивановна ўнлаб шогирдларни тарбиялади, уларга саҳийлик билан ўз тажрибаларини ўргатди. Аввалига биринчи, кейинроқ иккинчи фабрикада тўқувчи бўлиб ишлаганида ҳам, ишлаб чиқариш таълими бўйича инструктор бўлганида ҳам шундай қилди, яна тўқув дастгоҳлари ёнига қайтган ҳозирги кунда ҳам шундай қиляпти.

Ф. И. Рослик бой ишлаб чиқариш тажрибасига эга. Дастгоҳларни айланишнинг рационал маршрутини у даражада ишлаб чиқа оладиган, иш жараёнларини у даражада тез бажара оладиган тўқувчилар кам. Фаина Ивановна ҳар бир иш жараёнига янгилик киритиб, бирор қўшимча секундни тежашга ҳаракат қилади.

Фабрикада Фаина Ивановнани ана шу маҳорати учун, камчиликларга муросасизлиги учун, айниқса ҳурмат қилишади. Унинг шогирдлари ҳам ўзларида ана шу хусусиятларни тарбиялашга интилишади.

Фаина Ивановна ҳам меҳрибон, ҳам талабчан устоз. Ёш тўқувчи Земфира Бекмурзина масалан, унинг қўлида касб ўрганганди. Илгари бу қиз топшириқни базўр 94,5 процент бажарар, у топширган «Майя» газламаларининг деярли ўндан бир қисми бракка чиқиб кетарди. Ҳозир у топшириқни 101 процент адо этмоқда, брак ҳам кескин камайди.

Фаина Ивановна шогирдларининг муваффақиятларидан беҳад қувонади. Валя Останинани мисол қилиб олайлик. Аввалига у нормани бажарадиган, сўнгра олға интилиб, топшириқни олти процент ошириб адо этадиган бўлди. Ира Иболдова, Оля Решетникова ва Наташа Корниенколарнинг муваффақияти эса бундан ҳам сезиларли. Илгари топшириқни 89— 90 процент бажариб келган қизлар ҳозир 101—102 процент бажарадиган, аъло сифатли маҳсулот топширадиган бўлиб қолишган, нормадагидан ортиқ дастгоҳларга хизмат кўрсатишяпти.

Уларнинг устози Фаина Ивановна Рослик эса иккинчи йигирув фабрикасидаги илғор иш усулларини ўргатиш мактабининг энг яхши раҳбари деб топилди.

А. АЛГЕБРАИСТОВ.

МУСОБАҚА ТУФАЙЛИ

Цехимиз меҳнаткашлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг янгийўлликларнинг «Сафимизда биронта ҳам қолоқлар бўлмасин» шиори остида ишлаш ташаббуси тўғрисидаги қарорини тўла мамнунлик билан қабул қилдилар. Бу мақсадга эришишнинг бирдан-бир йўли ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари тажрибаларини кенг ёйишдан иборат, деб биламиз.

Шу кунларда В. Босауэр раҳбарлик қилаётган пайвандчилар бригадаси меҳнатда аъло натижаларга эришмоқда. Бу коллектив прицепларнинг араваларини пайвандлайдилар ва тайёр узелларни конвейерларга ўрнатиб берадилар. Иш жараёнлари тез ва чаққон бажарилмоқда. Ишда Ш. Абдуюсупов, А. Якин, В. Ряхов каби илғорлар намуна кўрсатишмоқда. Бу бригада заводдаги ҳамма бригадалар ўртасида олиб борилаётган социалистик мусобақаларда бир неча бор ғолиб чиққан. Сафимизда биронта ҳам қолоқ киши бўлмаслиги учун илғорлар тажрибасини кенг ёйиш, уларнинг ижодий изланишларини коллективнинг ҳар бир аъзосига етказиши керак.

И. ОВСЯННИКОВ,
трактор заводи 15-цех касаба союз комитети раиси.

Пешқадамларга тенглашиб

Кеча қурилиш объектимизда митинг бўлиб ўтди. Митингда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг «Янгийўл шаҳар коллективлари ва ташкилотларининг «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» деган шиори остида ишлаш ҳамда КПСС XXV съезди қарорлари асосида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш ҳаракатини ривожлантириш ташаббуси тўғрисида»ги қарори кенг муҳокама қилинди.

Шуни айтиш керакки, бу қарор бизнинг комсомол-ёшлар бригадамиз ишига ҳам бевосита боғлиқдир. Коллективимиз тузилганига 8 ой бўлди. Шу даврдан буён мен бригада бошлиғи бўлиб ишлаяпман. Тўғрисини айтганда, бизда ҳамма ишлар яхши кетаётгани йўқ. Бинокорларнинг ишга келмаслик ҳоллари бўлиб туради, шу билан бирга, монтаж ва бошқа қурилиш ишлари сифати ҳам унчалик яхши эмас, баъзан бракка ҳам йўл қўямиз. Бунинг сабаблари кўп, лекин мен бугун бошқа нарса тўғрисида гапирмоқчиман.

Бизни, бригадамизнинг барча 17 аъзосини бу муҳим партиявий ҳужжат жуда ҳам ҳаяжонлантирди. Ҳар бир қурувчимиз қарорда илгари сурилган масаланинг муҳимлигини кўриб турибди. Бу, албатта, бошқармамиз ва трестимиз барча коллективларининг янгийўлликлар ташаббусини кенг қўллаб-қувватлаш тўғрисида бўлиб ўтган митингда сўзга чиққан бригадамиз аъзолари гапларида ҳам акс этмасдан қолмади.

Биз ана шу митингда «Сафимизда биронта ҳам қолоқ бўлмасин!» шиори билан мурожаат қилган бошқармамиздаги Юрий Дмитриев бошлиқ энг яхши комплекс бригада оталиқ ёрдамини чин дилдан қабул қиламиз.

Бригада коллективининг топшириғига биноан «Главташкентстрой»га қарашли 153-трест 31-қурилиш бошқармасининг бригада бошлиғи

Т. ЖАЛИЛОВ.

ЯХШИ БАҲО БИЛАН

Бизнинг комплекс бригада ҳозир Тошкент «Эталон» заводининг беш қаватли ишлаб чиқариш корпуси қурилишида меҳнат қилмоқда. Шу кунларда бинокорларимиз сўнгги қаватда синчларни монтаж қилишяпти. Г. Силюхин, Х. Абзиев, Ю. Маткаримов сингари илғор қурувчилар планни 120 процентдан ошириб адо этишмоқда.

Бинокор ёшларимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорини қизғин кутиб олишди. Унчалик катта бўлмаган коллективимиз кўпгина қимматли ташаббусларни қўллаб-қувватлаган. Бугун биз «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» шиори билан чиққан янгийўлликлар ташаббусини ҳам чин дилдан маъқуллаймиз.

Биз бу ташаббуснинг муҳимлигини, айниқса биз— қурувчилар учун қимматлилигини яхши тушунамиз. Шунинг учун ҳам коллективимиз йил охирига қадар яна икки бригада аъзосининг касб разрядини ошириш, қурилишда кичик механизация воситаларини жорий этиш ҳисобига қурилиш-монтаж ишлари сифатини ошириш, бажарилаётган ишларни биринчи тақдимдаёқ яхши баҳо билан топширишга қарор қилди.

М. ТУЙЧИЕВ,
«Главташкентстрой»га қарашли 8-трест 2-қурилиш бошқармасининг бригада бошлиғи.

Қолоқликдан—илғорликка

Л. САВЕЛЬЕВА,
2-тикувчилик фабрикасининг бригадири, III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени кавалери.

Корхонага ёш ишчи келди... Уни сал шамол бўлса ҳам эгиладиган ниҳолга ўхшатишга мумкин. Унга озгина аҳамиятни сусайтирсанг, вассалом, нормани зўрға бажаради, сифатни бузади. Шунинг учун ҳам бригадамизда ёшларда меҳнат кўникмаларини шакллантиришнинг янги формаларини топишга катта аҳамият берилмоқда.

Коллективимизда 45 киши бор. Уларнинг ярми яқинда 5-шаҳар ҳунар-техника билим юртини тугатган ёш қизлардир. Табиийки, уларда тажриба, маҳорат етарли эмас. Энг асосийси, уларда қунт, сабр-тоқат етишмайди. Тикувчи бутун сменани ўз иш жойидан деярли жилмай ўтказади. 18 ёшда бунга кўникиш жуда қийин. Қизларнинг ташвишларини яхши тушунаман, чунки мен ҳам шу йўлни босиб ўтганман. Биз ёш ишчиларни олди томонида ҳам орқа томонида ҳам тажрибали ишчилар ўтирадиган, қилиб иш жойига тақсимлашга қарор қилдик. Шунда иш суръати пасаймайди; ўз операциянгни бажариб бўлишинг билан ортдан янги деталь етиб келади Олдинда ўтирган тикувчи эса, сендан «давоми»ни кўтади. Натижа самарали бўлди ва поток бир маромда ишлай бошлади.

Бу тажрибани биз бундан бир йил муқаддам, мени эндигина қолоқ бригадага ўтказишганида синаб кўрган эдик. Бригадамиз «КПСС XXV съезди шарафига— 25 зарбдор декада» шиори остида ўтказилган съездолди социалистик мусобақасининг ғолиби бўлди. Фабрика коммунистлари ишонч билдириб, мени Ўзбекистон Компартияси XIX съездига делегат қилиб сайлашди. Бу мен учун катта шараф эди. Мен съезддан фабрикага янги фикрлар билан жўшиб қайтдим. Дарҳол ишлаб чиқариш ва жамоат ишларига киришиб кетдим.

Шу пайтда потокда 2901 рақамли янги моделни ишлаб чиқариш ўзлаштирилаётган эди. Худди шундай индексда кримплендан аёллар кўйлаги тикмоқчи бўлдик. Мураккаб маҳсулот, кўп меҳнат талаб қилади, чоклари сероб, чўнтаклари симметрик. Шунда моделни тўхтатиб қўйишга қарор қилинди. Жуда кўп ишчиларда, асосан, ёшларда икки ниналик янги тикув машиналарининг кримпленга «тиши ўтмади». Бусиз янги моделдаги кўйлакни тикиб бўлмайди. Биз мастер-созловчилар билан машинанинг «жумбоғи» ҳақида жуда кўп маслаҳатлашдик. Тинмай изланиш, қатъийлик ва технологик жараённи мукаммал ўрганиш бизга янги моделни қисқа вақт ичида ишлаб чиқаришга киришиш имконини берди. Биз бу операцияларда ишлаётган ёшлар учун тавсиялар ҳам ишлаб чиқдик.

Поток бўйлаб ўтиб боряпман. (У жуда узоқ, биринчи ишчи жойидан қарасанг, сўнггиси зўрға кўзга ташланади). Дугоналаримнинг юзларига табассум билан тикиламан. Улар менинг шогирдларим. Мана Диля Муратова. Фабрикага келганига бир ой бўлди. Тезда тугмачага тешик очадиган машинани ўзлаштириб олди. Мастура Азимова ҳам коллективга тезда киришиб кетди: ҳозир унумли ва сифатли меҳнат қилмоқда. Барибир, мен уларнинг олдига тез-тез келиб тураман.

Коллективимиз ана шундай ишлаяпти. «Сафимизда биронта ҳам қолоқ бўлмасин» шиори бизнинг ҳам шиоримиз бўлиб қолди. Яқинда тажрибали ишчилар, Евдокия Миракулова, Нурия Насибулина, Надежда Солопова ва Вера Килячковалар бир беш йилликда икки беш йилликни бажариш ташаббуси билан чиқишди: Улар бу вазифани албатта уддалашади. Бизнинг биринчи навбатдаги ишимиз уларнинг тажрибасини ёшларга ўргатиш, уларга ўз меҳнат маромини топиб олишига ёрдамлашишдан иборат бўляпти.

СУРАТДА: ишлаб чиқариш мастери Любовь Алексеевна Савельева (ўнгдан иккинчи) тикувчи-мотористкалар В. Кароматуллаева, Г. Сайфуллаева, Г. Ражабова ва П. Қосимова билан суҳбатлашмоқда.

Ю. Бутусов фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети «КПСС XXV съезди қарорлари асосида меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашни янада такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитети шуни мамнуният билан таъкидладики, КПСС XXV съездига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш туфайли меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати бениҳоя юксалди. Бу юксалиш съезд номига ва КПСС Марказий Комитетига корхоналар, колхозлар, совхозлар, муассасалар, ташкилотларнинг коллективларидан ва айрим совет гражданларидан кўплаб юборилган хатлар, телеграммалар ва меҳнат рапортларида ҳам ўз ифодасини топди. Шу вақт ичида съезд номига ва КПСС Марказий Комитетига 600 мингдан кўпроқ хат ва телеграмма олинди, маҳаллий партия органларига кўп миқдорда хат келди.

КПСС XXV съезди меҳнаткашларнинг хатларига катта эътибор бериб, бу хатларнинг партиянинг омма билан алоқаси формаларидан бири сифатидаги «миллион-миллион меҳнаткашларнинг зўр ғайрат-шижоатини, коммунизм қураётган буюк, қудратли давлатнинг юрак уришини» (Л. И. Брежнев) акс эттирувчи алоқаларидан бири сифатидаги муҳим ижтимоий-сиёсий аҳамиятини кўрсатиб ўтди, съезд шуни таъкидладики, хатларнинг кўплаб келаётганлиги ва уларнинг мазмуни совет кишиларининг онглилиги ўсиб бораётганлигини, уларнинг ижтимоий активлиги, сиёсий етуклиги, социалистик Ватанни янада равнақ топтириш тўғрисидаги тадбиркор ғамхўрлиги, Коммунистик партиянинг сиёсатига чексиз ишончи ва унинг ленинча йўлини қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат бериб турибди.

(Давоми 2-бетда).

Тошкент полиграфчиларининг байрами

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси республика полиграфия саноатининг байроқдоридир. Ўз тармоғидаги энг кўҳна бўлган бу босмахона ишлаб чиқариш кўламини узлуксиз равишда кенгайтириб, полиграфия учун вужудга келтирилаётган фан ва техниканинг барча янгиликларини ўзига сингдирмоқда. Ҳозирги вақтда ана шу улкан корхона конвейерларидан 40 хил газета ва 37 хил журнал чиқиб турибди. Республика матбуоти билан бирга «Правда» газетаси ва бошқа марказий нашрлар ҳам шу ердан газетхонларга етказиб берилмоқда. Олдинда эса яна ҳам кенг уфқлар очилмоқда. Мавжуд корпуслар билан ёнма-ён яқин вақт ичида янги ишлаб чиқариш комплекси қурила бошлайди. Бу комплекс нашрларнинг полиграфия ижроси сифатини кўп даражада ошириш имконини беради.

Босмахона ишлаб чиқариш кўламлари билангина фахрланаётгани йўқ. Босмахонанинг меҳнат коллективи республика пойтахти меҳнатчилари социалистик мусобақасида олдинда бораётган тошкентлик полиграфиячиларнинг шонли анъаналарини муносиб равишда асраб, кўпайтирмоқда. Бу коллектив тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари тугаллаб, пландан ташқари бир миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот берди. Полиграфиячилар шу беш йиллик учун ўз зиммаларига юксак мажбурият қабул қилдилар.

3 майда, Матбуот куни арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонасида тантанали йиғилиш ўтказилди. Полиграфия ветеранлари, ишлаб чиқариш пешқадамлари ва новаторлари, нашриёт ходимлари, журналистлар, жамоатчилик вакиллари кенг цехлардан бирига тўпландилар. Бу йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов босмахонага Меҳнат Қизил Байроқ орденини топширди. Босмахона тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун шу мукофотга сазовор бўлган эди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроғи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг нашриётига топширилди. Нашриёт мусобақа якунлари юзасидан шу байроқ билан мукофотланган эди.

Ш. Р. Рашидов полиграфиячи ва нашриёт ходимларини қизғин қутлаб, уларга меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик тилади.

Полиграфиячилар, нашриёт ходимлари юксак мукофот учун, меҳнаткашлар тўғрисида, мамлакат, шу жумладан Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини ривожлантириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун партия ва ҳукуматга самимий миннатдорчилик билдирдилар. Сўзга чиққан нотиқлар партия XXV съезди қарорлари полиграфиячиларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини жўш урдириб юборганлиги ҳақида гапирдилар. Леонид Ильич Брежневнинг ЗИЛ автозаводи ишчилари билан бўлган учрашув чоғида сўзлаган нутқи уларнинг ижодий кучларини янада кучайтириб юборди. Меҳнатда янгидан-янги ютуқларга эришиш, ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлигини ва ўнинчи беш йилликда бутун ишнинг юқори сифатли бўлишини кўзда тутган юксак социалистик мажбуриятни муваффақиятли равишда бажариш ана шу мукофотга энг яхши жавоб бўлади, дейишди коллектив вакиллари.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга табрикнома йўлладилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Боши 1-бетда).

Кейинги йилларда марказий ва маҳаллий ташкилотларга меҳнаткашлардан келаётган хатларнинг мазмуни ва характерида катта ўзгаришлар рўй берди. Умумпартиявий ва умумдавлат аҳамиятига эга бўлган масалалар кўтарилган, партиянинг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги энг муҳим қарорлари ва тадбирлари тўғрисидаги яққол ва жонли фикрлар, конкрет, амалий таклифлар, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, иш сифатини яхшилашга, мавжуд камчиликларни тезроқ тугатишга қаратилган маслаҳатлар ва истаклар баён этилган хатлар кўпроқ кела бошлади. Хатларнинг авторлари айтган кўпгина таклифлардан КПСС XXV съезди материалларини тайёрлаш вақтида фойдаланилди ва унинг ҳужжатларида акс эттирилди, энг муҳим маслаҳатлар ва мулоҳазалар КПСС Марказий Комитетида кўриб чиқилди, қарорларни ишлаб чиқиш, уларнинг ижросини контроль қилиш пайтида, раҳбар органларнинг амалий фаолиятида ҳисобга олинмоқда.

КПСС Марказий Комитети КПСС XXV съездига тайёргарлик ва уни ўтказиш даврида, 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари умумхалқ муҳокамасига қўйилган пайтда меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлаш соҳасида орттирилган тажрибани меҳнаткашларнинг ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқишни ташкил қилиш ишини ҳамма жойда яхшилаш мақсадида кенг оммалаштирса ва қўлланса арзийди, деб ҳисоблайди.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети гражданларнинг хатлари билан ишлашда ва уларни қабул этишни ташкил қилишда эътиборсизлик, совуққонлик ҳоллари борлигини ҳам қайд этди. Таклифлар, илтимослар ва шикоятларни ҳал этишга эътиборсизлик ва бепарволик билан қараш фактларига ҳамон йўл қўйилмоқда. Айрим партия, совет ва хўжалик органларининг раҳбарлари бу муҳим ишга лозим даражада ижтимоий-сиёсий аҳамият бермаётирлар, уни бажаришга юзаки қарамоқдалар: бир қанча ташкилотларда меҳнаткашларнинг хатларини ўз вақтида, пухта кўриб чиқиш учун кадрларга зарур талабчанлик қилинмаётир. Гражданларнинг ўринли илтимосларига расмиятчилик билан қараш ҳоллари учраб турибди, бу эса уларни юқори ташкилотларга яна шикоят қилишга мажбур этмоқда, баъзи хатларнинг кўриб чиқилиши асоссиз равишда пайсалга солинмоқда.

КПСС Марказий Комитети социалистик демократия изчиллик билан ривожлантириб борилаётган, партиянинг омма блан алоқаси мустаҳкамланаётган шароитда меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашни янада яхшилаш, бу ишнинг форма ва методларини КПСС XXV съезди талаблари асосида бутун чоралар билан такомиллаштириш тобора катта аҳамият касб этмоқда, деб ҳисоблайди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетларига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, министрликлар ва идораларга, касаба союз ва комсомол органларига, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашни партия XXV съезди қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида ва съездни ёпиш пайтида сўзлаган нутқида баён этилган қоидалар ва вазифаларга қатъий амал қилиб, янада яхшилашни таъминлайдиган зарур чораларни кўриш таклиф этилди. КПСС XXV съездига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш давомида хатлар билан ишлаш соҳасида орттирилган ижобий тажрибани мустаҳкамлаш, оммалаштириш ва ривожлантиришга, амалий фаолиятда иқтисодий ва маданий қурилиш планларини муваффақиятли бажариш мақсадида меҳнаткашларнинг таклиф ва истакларидан актив фойдаланишга алоҳида эътибор берилсин.

Меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашни янада такомиллаштиришда кенг равишда ривожлантирилган сиёсий-тарбиявий иш, аҳолига партия билан давлатнинг ички ва ташқи сиёсати тўғрисида оператив ахборот бериб туриш, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини тушунтириш, совет қонунларини пропаганда қилиш, аҳолини ҳуқуқ асосида тарбиялашни яхшилаш муҳим ўрин олиши лозим.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг бўлимлари, ўлка ва область партия комитетлари КПСС XXV съезди номига меҳнаткашлардан тушган хатлар билан ишлашни 1976 йил 1 июлгача бўлган муддат ичида белгиланган талабларга мувофиқ тугалласинлар, шу хатларда ўртага қўйилган масалаларни эътибор бериб, атрофлича кўриб чиқилишини таъминласинлар, ишчилар, колхозчилар, инженерлар ва техникларнинг, фан ва маданият ходимларининг ишни яхшилашга ва мавжуд камчиликларни йўқотишга қаратилган таклифлари ва истакларидан активроқ фойдалансинлар.

Партия, совет, касаба союз ва хўжалик органлари меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашнинг ленинча принципларини изчиллик билан амалга ошира бориб, гражданларнинг ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқишни ташкил этиш тўғрисидаги қарорларнинг ижросини мунтазам равишда текшириб турсинлар, уларнинг ҳал этилишини қатъий равишда назорат қилиб борсинлар, шунга боғлиқ бўлган масалаларни партия комитетларининг пленумлари ва бюро мажлисларида, меҳнаткашлар депутатлари Советларининг сессияларида ва ижроия комитетларида, министрликлар ва идораларнинг коллегияларида муҳокама қилсинлар, ҳисоботларни тингласинлар, аризаларни текширишга партия-совет активини кенг жалб этсинлар. Олинаётган хатларни мунтазам комплекс ўрганиш иши одат тусига киритилсин, уларни анализ қилиш асосида жорий ва истиқбол вазифаларни ҳал этиш билан боғланган зарур хулосалар чиқариб олинсин. Марказий ва маҳаллий ташкилотларда, муассасаларда ва корхоналарда гражданларни шахсан қабул қилишни янада яхшилаш чоралари кўрилсин. Бошқарув аппаратининг иш маданиятини ошириш, кадрларни ҳар бир хатни кўриб чиқишга эътибор, сезгирлик билан, принципиал ва амалий ёндашиш, одамларга, уларнинг фикрларига ва талаб-эҳтиёжларига ҳурмат билан қараш руҳида тарбиялаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинсин.

Партия, совет ва хўжалик органлари меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлаш соҳасида белгиланган тартибни бузадиган, уларни кўриб чиқишга расмиятчилик билан бюрократларча ёндашадиган мансабдор шахсларга нисбатан қаттиқ жазо чораларини кўрсинлар, камчиликлар ва суиистеъмоллар тўғрисидаги танқидий сигналлар ҳамда хабарларга ўз вақтида эътибор берсинлар, конкрет шикоятларни текшириш учун жойларга тез-тез вакил юбориб турсинлар.

Партия, совет, хўжалик органлари, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари меҳнаткашларнинг хатларини қоида тариқасида кўпи билан бир ой ичида кўриб чиқишга; таклифлар ва илтимосларни кўриб чиқиш натижаларини хат авторларига ўз вақтида маълум қилишга мажбурдирлар.

Марказий ва маҳаллий газеталар ҳамда журналлар, телевидение ва радиоэшиттириш редакциялари меҳнаткашларнинг хатларини, шу хатлар юзасидан кўрилган чоралар ҳақидаги хабарларни мунтазам равишда эълон қилиб турсинлар, шу куннинг темасидаги материалларни тайёрлаш ва эълон қилиш мақсадида редакция почтасини анализ қилиш натижаларидан активроқ фойдалансинлар, гражданларнинг хатлари ва оғзаки аризалари билан ишлашни ташкил этиш масалаларини кенг миқёсда ёритиб борсинлар, меҳнаткашларнинг одилона шикоятларини ҳал этишдаги бюрократизм ва сансалорлик фактларини фош этсинлар.

КПСС Марказий Комитети газетхонлар хатлари подборкаларини, шунингдек шу хатларни кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги материалларни мунтазам равишда босиб чиқараётган «Правда» газетаси редакциясининг иш тажрибасини маъқуллади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари ҳамда республика полиграфия саноатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларидан: ретушёр Баҳром Ёқубович **Каримов**га, ҳарф терувчи Роза Минуловна **Минулина**га, бош инженер Евгений Петрович **Хен**га ва печатник Александр Иванович **Хатулин**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларидан: муқовачи Нина Ивановна **Данкина**ни, инженер-экономист Виктор Романович **Егоренков**ни, мастер Людмила Петровна **Зайцева**ни, энергетик инженер Юрий Андреевич **Задорожний**ни, ҳарф терувчи Санобар **Расулова**ни, контролёр Васила **Рихсиева**ни, печатник Николай Иванович **Хоменко**ни, хўжалик бошқармасининг бошлиғи Марат Ҳакимович **Йўлдошев**ни, нашриёт директорининг ўринбосари Ҳамидулла Турсунович **Юнусов**ни, инженер-технолог Юнус Юсупович **Ёқубов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Меҳнат беллашуви оммавий ва таъсирчан бўлсин!

МУСОБАҚАНИНГ КУЧИ

«ПАРТИЯ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА МАМЛАКАТ ОЛДИГА ҚЎЯЁТГАН КАТТА МАҚСАДЛАР, ЖАМИЯТИМИЗ ҲАЁТИДА КЎПГИНА ЯНГИ НАРСАЛАРНИ ЮЗАГА КЕЛТИРАДИ. БУ АЙНИҚСА ИШЧИЛАР СИНФИ, КОЛХОЗЧИ ДЕҲҚОНЛАР, ЗИЁЛИЛАРНИНГ МАМЛАКАТ ХЎЖАЛИГИ ФАОЛИЯТИНИНГ БАРЧА ТОМОНЛАРИГА ТАЪСИР КЎРСАТИШИНИНГ САМАРАЛИ МЕТОДЛАРИ БЎЛИБ ҚОЛГАН ОММАВИЙ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА, МЕҲНАТГА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТ ҲАРАКАТИ УЧУН ХАРАКТЕРЛИДИР.

(«1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари»дан).

Яқинда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги тикув ишлаб чиқариш бирлашмасида «КПСС XXV съезди қарорлари асосида Тошкент шаҳридаги енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналарида социалистик мусобақани ҳар томонлама ривожлантириш ва такомиллаштириш» деган мавзуда семинар бўлиб ўтди. Уни социалистик мусобақани ташкил этиш тажрибасини умумлаштириш ва ўрганиш бўйича шаҳар методика кенгаши ташкил этди.

Семинар қатнашчилари бўлган ишлаб чиқариш илғорлари, корхоналарнинг раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ходимлари мусобақани ривожлантиришнинг, ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда унинг самарадорлигини оширишнинг муҳим масалаларини муҳокама қилдилар.

— Меҳнат беллашуви формалари ўзгариб боряпти, — деди «Қизил тонг» тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси директори О. Қодирова. — Лекин унинг моҳияти ўзгармай қоляпти. Бу илғорларни қувиб етиш, қолоқларга ёрдам бериш, барча ишнинг яхшиланишига эришишдан иборатдир. Тўққизинчи беш йилликда корхонамиз қўлга киритган меҳнат муваффақиятлари, социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилганлиги натижасидир. Ўтган беш йилликда 59 та буюмимиз Давлат Сифат белгисига сазовор бўлди. Улардан жами 92 мингта ишлаб чиқарилди. Бу йил ҳам бирлашма коллективи юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга кўп эътибор беряпти. Корхонада бутун ишни яхшилашнинг янги йўллари изланяпти. Жумладан, ҳозирги вақтда қабул қилинаётган социалистик мажбуриятлар конкрет, иқтисодий асосланган, аниқ ҳисоб-китоб қилинган бўлишига катта эътибор беріляпти. Шу мақсадда биз Москвадаги «Салют» тикув бирлашмаси мастери А. Грасневанинг ташаббусини оммалаштиряпмиз. Бу мастернинг ташаббуси «Социалистик мажбуриятларга — инженерлик таъминоти» деган формулада ифодаланади.

Шу йўсинда биз инженер-техник ходимлар ишчи коллективлари билан биргаликда мажбуриятлар олишига эришяпмиз. Бу ҳар бир инженернинг самарали меҳнат қилишига имкон беради, унинг ишлаб чиқаришни тайёрлашга, оператив планлаштириш, янги техника ва технологияни ўз вақтида жорий этишга бўлган масъулиятини оширади.

— Ҳозирги пайтдаги мусобақанинг характерли томони яна шундан иборатки, — деб таъкидлади 1-пойафзал фабрикаси касаба союз комитети раиси Р. Мусаева. — Унда ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперация жараёнида ўхшаш ва турдош корхоналар ўртасидаги ўзаро алоқа кучаяди. Бизнинг коллективимиз Ивановодаги «Меҳнат коммунаси», «Киев» ишлаб чиқариш бирлашмалари коллективлари билан бир неча йилдан бери мусобақалашиб келмоқда. Биз техник ҳужжатлар, рационализаторлик таклифларини айирбошлаймиз, хом ашёдан бир-биримизга ёрдам бериб турамиз. Бундай ўзаро ёрдам катта иқтисодий самара беряпти, янги ишга туширилаётган қувватларни тезроқ ўзлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашда қўл келяпти.

Жумладан, яқин вақтгача бизда баъзи бир пойафзалларнинг пошнаси четларини қирқиш, қўнж тортиш ишлари қўлда бажариларди. Учрашувларимиздан бирида биз киевлик ҳамкасбларимиз бу операцияларни механизациялаштирилганликларига эътибор бердик. Мусобақадош дўстларимиз тажрибаларини бизга бажонидил ўргатишди. Киевликлар ёрдамида янгиликни корхонамизда жорий этдик. Натижада 25 минг сўм иқтисодий самара кўрдик, мураккаб операцияларни бажариш сифати яхшиланди, фабрика бўйича механизациялаш даражаси 2 процентга ўсди. Самарали ҳамкорликнинг бундай мисолларини кўплаб келтириш мумкин.

— Социалистик мусобақа, — дейди Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети секретари Р. Раҳимова, — коллективни ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этишга жалб этиш билан бирга, ҳар бир ишчида меҳнатга коммунистик муносабатни, корхона хўжайини туйғусини тарбиялайди. Шу боисдан ҳам бирлашма партия ташкилоти ўзининг кундалик ишида мусобақани ривожлантиришга катта эътибор беради. Корхонада мусобақанинг цехлар ва бригадаларaро, шахсий беллашув формалари кенг оммалашмоқда. Ишчилар «Фахрли ишчи», «Сифат аълочиси», «Энг яхши ёш ишчи», «Энг яхши мураббий» каби номларни олиш учун мусобақалашмоқдалар. Ғолиблар фақат моддий жиҳатдан эмас, балки маънавий жиҳатдан ҳам рағбатлантирилаяпти: уларга тантанали суратда кўчма Қизил байроқ, Фахрий ёрлиқлар, фахрли ном эгаси бўлганлиги ҳақидаги гувоҳнома берилади, уларнинг номи корхона Ҳурмат китобига ёзилади. Алла Максимовна Ким, Шафоат Султонова, Галина Фёдоровна Закритная каби машъал ишчиларимизнинг маҳорати қирралари айнан социалистик мусобақа жараёнида намоён бўлмоқда. Уларнинг ҳаммаси тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришди. Мингдан ортиқ ишчи беш йилликни муддатидан илгари уддалади. Мана шунда мусобақанинг кучи аниқ кўриниб турибди.

— Ўтган йили бригадамиз коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун мусобақалашиб, — деди булка-кондитер комбинати мастери У. Абдуллаев, — муваффақиятга эришди. Эндиликда коллективимиз бу юксак номни оқлаш учун ишни яхшилашнинг янги йўлларини излаяпти. Ўхшаш операцияларни эгаллаш, ишчиларнинг малакасини оширишга кўп эътибор беріляпти. Илғор иш методларини, ишлаб чиқариш тажрибаларини ўрганиш шунга ёрдам беряпти. Бригада йиғилишларидан бирида ўз шогирдлари билан биргаликда мажбурият олган, мураббий-тўқувчи А. Верзилинанинг ташаббуси муҳокама қилинди. Унинг «Шогирд — устозга тенглашсин» деган шиорини комбинатнинг энг тажрибали ишчилари қўллаб-қувватлашди. Жумладан, мастер Б. Акрамов 4 та малакали ишчини мастер вазифасига тайёрлаш бўйича мажбурият олди. Бригаданинг корхонада кенг қулоч ёйган социалистик мусобақада фаол иштирок этиши янада юқори кўрсаткичларини қўлга киритишга имкон бермоқда. Шу йилнинг бошида коллективимиз олти кунлик топшириқни беш кунда бажариш бўйича мажбурият олганди, бу мажбуриятни ҳозир муваффақиятли уддалаяпти.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги Марказий конструкторлик-технология бюроси ходими Д. Пентюхина илмий муассасалар ва саноат корхоналарининг социалистик ҳамкорлик тажрибаси ҳақида гапирди. У бу борадаги ишларнинг жуда самарали бўлаётганлигини таъкидлади. Жумладан, «Қизил тонг» тикув бирлашмаси билан ҳамкорлик натижасида бичиш ва тайёрлов цехларини комплекс механизациялаш лойиҳаси ишлаб чиқилди ва жорий этилди. Илмий анализ асосида пальто ва плашчлар тикишдаги барча операцияларга сарфланадиган вақт ва харажатнинг прогрессив нормалари белгиланди. Бу ишлардан кўриладиган самара 100 минг сўмликка яқинни ташкил этади. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа корхоналарда сифатни бошқаришнинг комплекс системасини жорий этиш бўйича қилинаётган ишлар диққатга сазовор. Илмий ташкилотлар ва саноат корхоналари ўртасидаги социалистик ҳамкорлик фан ва тажрибанинг самарали алоқасининг ёрқин мисолидир.

Семинарда Тошкент шаҳар партия комитети секретари, фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи шаҳар Советининг раиси Б. Ғ. Халилов якунловчи нутқ сўзлади.

**Ю. АКМАЛОВ,
Р. ЗАКРАТДИНОВ.**

ЗАВОДГА «БОШПАНА»

Оҳангарон цемент комбинатида аввалгисидан қаттиқроқ минерал момиқ плиталар ишлаб чиқарила бошлади. Мамлакатимизда шу типдаги бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш илк бор ўзлаштирилди. Корхонанинг янги маҳсулоти саноат бинолари томига ёпишда ишлатилади.

Бу плиталар енгил ва айни маҳалда етарлича қаттиқ. Плита ёпилиб бўлгач шу заҳоти гидроизоляция ишларини бошлайвериш мумкин. Енгил плита биноларнинг томига ёпишда прогрессив штампланган материаллардан кенгроқ кўламда фойдаланиш имкониятини беради.

Корхонада шундай плиталар ишлаб чиқарадиган янги технологик линия ўзлаштирилди ва у такомиллаштирилди. Комбинат инженерлари массани гидравлик ишловдан ўтказадиган қўшимча узел ясадилар. Шу узел ана шундай пишиқ плита олишга имкон берди. Шу йил комбинатда 30 минг куб метр — ярим миллион квадрат метр янги материал тайёрлаб чиқарилади. Шундай плита ишлаб чиқарувчи линия жорий этилишининг иқтисодий самара йилига 60—70 минг сўмни тежаб туради.

УзТАГ.

● ИНСОН — ТАБИАТ ФАРЗАНДИ

Шарқ табобатининг асосчиси **Абу Али ибн Сино табиатда чанг-ғубор бўлмаса, инсон минг йил умр кўриши мумкин,** деган экан. Дарҳақиқат, бизни ўраб турган атроф муҳитнинг мусаффо ва беғуборлиги, она табиатнинг беқиёс гўзаллиги, тиниқ булоқлар ва мовий ўрмонлар ҳаётимиз чашмасидир.

Инсон доимо ана шу она табиатга, унинг боқий гўзаллигига интилиб келади. Космос асри бўлган бизнинг давримизда инсоният ўзининг табиатга нақадар уйғунлигини ва яқинлигини жуда чуқур ҳис этмоқда. Негаки, инсон ва табиат доимо бир-бири билан узвий алоқада бўлиб келган.

Шаҳарларнинг индустриал асосда тез тараққий этаётганлиги, фан ва техника революцияси инсоннинг она табиат ҳақида, унинг мусаффо ва тиниқлиги, беғубор ва сокинлиги ҳақида ҳам ўйлашини тақозо этмоқда. Зотан, космос асри табиатни чуқур англаш ва идрок этиш асри ҳамдир. Ана шунинг учун ҳам дунёдаги барча йирик шаҳарлар ҳавосини мусаффолаштириш шовқин ва ҳавонинг бузилишига қарши кураш биринчи галдаги вазифалар қаторидан ўрин олди.

Аммо, ҳали, айниқса, капиталистик мамлакатларда шаҳарлар ҳавосининг ифлосланиши оқибатида аҳоли катта зарар кўрмоқда. Масалан, 1952 йили Лондонда ҳавонинг ҳаддан ташқари ифлосланиши, зарарли газлар ва бошқа турдаги ис газлари миқдорининг ошиб кетиши туфайли 4 минг киши, 1963 йили Нью-Йоркда ҳавонинг ифлосланиши интенсив ошиб бориши туфайли 400 киши ҳалок бўлди. 1970 йилда Токиода ҳавонинг ифлосланишидан 10 минг киши, 1971 йилда эса 27 минг киши зарарланди. 1952 йилда Америка Қўшма Штатларида ҳавонинг ифлосланиши туфайли келтирилган зарар 1.5 миллиард долларни, 1965 йилда эса бир неча ўнлаб миллиард долларни ташкил этди.

Ватанимизда саноат шаҳарлари ҳаво ҳавзасини тоза сақлаш учун жуда кўп тадбирлар амалга оширилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партиямиз XXIV съездидаги Ҳисобот докладида **«Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш чораларини кўрган вақтда бу нарса ҳаво ва сувни хатарли равишда бузиш, ерни унумсиз қилиб қўйиш манбаи бўлиб қолмасдан, балки табиий ресурсларга жон куйдириб қараш билан қўшиб олиб борилиши учун ҳамма ишни қилиш зарур. Ватанимизнинг гўзал табиати берадиган ҳамма неъматлардан бизгина эмас, келажак авлодлар ҳам фойдалана оладиган бўлишлари лозим»,** деб таъкидлаган эди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1972 йилда «Табиатни муҳофаза қилишни кучайтириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш тўғрисида»ги қарорига асосан мамлакатимизда **ҳар хил газларни тозаловчи ва чанг тутувчи мосламалар ишини назорат қиладиган давлат инспекцияси ташкил этилди.** Шу йили [illegible] саноат областларида, мамлакатимизнинг айрим республикаларида махсус регионал инспекциялар тузилган. **1975 йилда тузилган Тошкент регионал давлат инспекцияси ҳам Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР территориясидаги саноат корхоналарининг чиқинди газларини тозалаш ва чанг тутиш мосламаларини назорат қилиш бўйича иш олиб боради.**

Инспекция ташкил этилгандан буён пойтахтимиздаги Тошкент ГЭРСи, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги, Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги, кабель, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари, Тошкент тўқимачилик комбинати, трактор ва агрегат заводлари, лак-бўёқ ва «Компрессор» заводлари, шунингдек, Тошкент ТЭЦи каби 40 дан ортиқ йирик саноат корхоналарида бу соҳада конкрет ишлар амалга оширилди. Бу саноат корхоналари заҳарли газ ва ортиқча чанг чиқарувчи мосламаларини назорат қилиш ва текшириб кўриш бўйича конкрет ишлар амалга оширилиб, уларнинг бу соҳадаги иш самарадорлиги яхшиланишига эришилди.

Бу корхоналарни қайта текширишдан ўтказиш натижаларига қараганда Тошкент абразив комбинати; Тошкент ТЭЦи, лак-бўёқ заводи, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи, асфальт-бетон заводи каби айрим корхоналарнинг раҳбарлари атмосферани ҳимоя қилишни яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар кўрдилар. Масалан, Тошкент абразив комбинатида карбид ишлаб чиқариш тўхтатилиб, монокорунд ишлаб чиқариш 25 процентгача камайтирилди. Шунингдек, атмосферага чиқарилаётган олтингугуртли водородни камайтириш имконини берадиган янги мослама ўрнатилди. Комбинатнинг «А» ва «Б» территорияларида чанг ютувчи мосламалар интенсив ремонт қилиниб, уларнинг иш самарадорлиги оширилмоқда. Тошкент иссиқлик тармоқлари корхонаси ҳам «Гипрогазочистка» институти билан ҳамкорликда иссиқлик қозонхонаси агрегатларининг тозалаш установкаларини ремонт қилмоқда.

Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводида 1976 йилнинг биринчи ярмигача хромли ангидрид буғларини тутиб қолувчи қўшимча еттита мослама ишга туширилади. Асфальт-бетон заводи эса Тошкент политехника институти олимлари билан ҳамкорликда олтингугуртли ангидридни зарарли газлар чиқмайдиган қилиб ёқиш масаласини ҳал этиш устида иш олиб бормоқда. Бу ерда асфальт-битум аралашмалар [illegible] ўрнатилиб, чанг тутувчи жиҳозлар ўрнатилди. Лак-бўёқ заводининг 1-цехида Тошкент регионал инспекцияси ходимлари томонидан [illegible] паспортлаштириш [illegible] амалга оширилди. 1976 йилда смола цехининг навбатини реконструкция [illegible] амалга оширилади. Реконструкция ишлари 1980 йилда ниҳоясига етказилиб, шундан сўнг атмосферага акролеин сингари зарарли моддалар умуман чиқарилмайдиган бўлади.

Тошкент ГРЭСи «СредазНИИгаз» институти билан заҳарли чиқиндиларни камайтириш мақсадида ёқиш режимини оптимал даражага келтириш юзасидан шартнома тузган. Институт ходимлари қозонхоналардан чиқаётган газларни соатига 50 тонна куб метр даражада тутаоладиган аппарат яратиш устида ишламоқдалар.

Тошкент регионал инспекцияси ва шаҳримиздаги кўплаб корхоналарнинг хайрли ишлари туфайли шаҳар атмосферасига чиқарилаётган заҳарли газларни камайтириш юзасидан кўпгина ибратли ишлар амалга оширилди. Аммо ҳали бу борада қилиниши керак бўлган ишлар жуда кўп.

Шаҳримиздаги айрим саноат корхоналарининг раҳбарлари ҳалигача ҳам шаҳар ҳавосини тоза сақлаш масаласига масъулиятсизлик билан қараб келишмоқда. Экскаватор заводи, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи, Бутуниттифоқ пахтачилик машинасозлиги ва керамика заводлари, Тошкент мебель комбинати, дурадгорлик буюмлари заводи, «Шарқ» мебель бирлашмаси ва бошқа корхона ҳамда ташкилотлар ана шулар жумласидандир.

Масалан, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводидаги мавжуд мосламаларнинг 80 проценти техник жиҳатдан фойдаланишга яроқсиздир. Бу ерда ҳавога чиқарилаётган ҳар хил зарарли газларни тозаловчи иншоотларни эксплуатация қилиш хизмати яхши ташкил этилмаган, шунингдек, атроф муҳитнинг ифлосланиши юзасидан назорат олиб борилмайди. Бу завод раҳбарлари Тошкент регионал инспекцияси томонидан бажарилиши шарт деб топилган ишларнинг биронтасини ҳам амалда қилишмаганлиги қайта текширишда маълум бўлди.

«Союзхлопкомаш» бирлашмаси, дурадгорлик буюмлари заводи, «Шарқ» мебель бирлашмаси ва мебель комбинатидаги ишлаб турган чанг тутувчи мосламаларнинг 50 процентидан кўпроғи фойдаланиш қоидаларини қўпол равишда бузиб ишлатиляпти. Шунингдек, уларнинг кўпчилиги яроқсиз аҳволда. Керамзит заводи, ёғочни қайта ишлаш комбинати, «Ташхимсельмаш» ва «Союзэлектроаппарат» бирлашмаси, [illegible] «Сигнал» [illegible] ишлаб чиқариш [illegible] холодильник заводи, [illegible] 1-йи[illegible] мосламалар [illegible] таъ[illegible] учун [illegible] ҳавосини [illegible] ифлос[illegible]. Шаҳар атмосферасини минерал чанг ва фенол буғлари билан ифлосланишида 1-уйсозлик комбинатининг минерал вата цехининг айби катта. Керамика заводи, пластмасса буюмлари ва рўзғор химияси заводлари, экспериментал механика заводлари каби айрим корхоналар эса ҳавога чиқарилаётган зарарли газларни тутиб қоладиган мосламаларга, умуман, эга эмас.

Кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларини ривожлантириш кўзда тутиляпти. Аммо уларда ана шунга мувофиқ зарарли газларни тутиб қолувчи мосламаларни кўпайтиришга аҳамият берилмаётир. Кўпгина корхоналарда эса ҳанузгача чанг тутувчи ва газлардан тозаловчи мосламалардан фойдаланиш хизмати ташкил этилмаган. Шунинг учун ҳам гидрометеорология хизмати ходимларининг 1975 йил май ойидан буён ўтган ўн ой учун берган маълумотларига қараганда шаҳар ҳавосида олтингугурт гази норма даражасида бўлишига қарамай фенол, олтингугуртли водород, углерод окиси, азот окиси нормадагидан анча ортиқроқдир. Шаҳар ҳавоси айниқса олтингугуртли водород ва углерод окиси билан кўпроқ зарарланмоқда.

Пойтахтимиз ҳавосига чиқарилиб юборилаётган зарарли моддаларни кескин камайтириш ва пировард натижада шаҳар ҳавосини янада мусаффолаштириш учун юқорида номлари айтиб ўтилган корхоналарнинг раҳбарлари цехлар ва заводларни зарур мосламалар билан жиҳозлашга катта аҳамият беришлари зарур. **Барча корхоналарда чанг ютувчи ва зарарли газлардан тозаловчи мосламалар ишини назорат қилувчи махсус хизмат бўлимлари ташкил этилиши лозим.** Бу борада техникадан фойдаланиш қоидаларини ўрганиш ва унга қатъий амал қилиш ҳам зарур. Шу билан бирга, мосламалар ишининг назорат қилинишини паспортлаштириш ва уларга хизмат кўрсатиш учун тегишли инструкциялар ишлаб чиқилиши керак. **Ишлаб чиқариш технология жараёнларини такомиллаштириш, ҳавони ифлослайдиган газлар чиқармайдиган мосламалар билан ишлашга ўтиш зарур. Лойиҳалаш ташкилотлари ҳам корхоналарни реконструкциялаш бўйича ўз ишларида атмосферани зарарлайдиган манбаларни камайтириш ва уларни энг самарали тозаловчи иншоотлар билан жиҳозлаш, бу соҳадаги замонавий талабларга жавоб берувчи мосламалар ўрнатилишига аҳамият беришлари керак.**

Буларнинг ҳаммаси сўзсиз шаҳримизнинг ҳавосини мусаффо сақлаш, дов-дарахтларнинг гуркираб ўсишини таъминлаш имконини беради.

Тошкент Чотқол ва Чимён тоғлари этагига жойлашган шаҳар. Шаҳримизда ҳавони мусаффоловчи ва кислород манбаини кўпайтирувчи дов-дарахтларни кўпайтиришга йил сайин катта аҳамият берилмоқда. Шунинг учун ҳам Шарқда машъал пойтахтимиз Тошкент ҳавосини мусаффо сақлаш тўғрисида ўйлаш, бунинг учун курашиш барчамизнинг бурчимиздир.

М. АБДУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

ТОШКЕНТ ҲАВОСИ

Қуйлиқдаги экспериментал кўприк темирбетон конструкциялари заводи қошидаги сиёсий маориф уйида кўргазмали агитация ишлари яхши ташкил этилган. Бу ерда ишчи ва хизматчиларнинг сиёсий билимларини ошириш учун барча шароит мавжуд. Турли хил сиёсий ижтимоий ва иқтисодий адабиётлар кўргазмали материаллар сиёсий ахборотчилар ва пропагандистлар ихтиёридадир.

СУРАТДА: заводнинг сиёсий маориф уйида.

М. Нуриддинов фотолари.

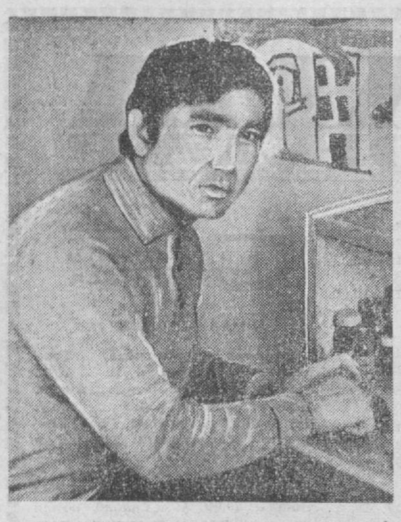

Рассом устахонасида

ЗАМОНГА ҲАМНАФАС ИЖОД

РЕСПУБЛИКАМИЗ тасвирий санъатини унинг кенг тарқалган турларидан бири — графикасиз тасаввур қилиб бўлмайди. График асарларни биз китоб, газета ва журналларнинг безакларида, музей ва кўргазма залларида, кўча ва биноларда осилган плакатларда тез-тез кўриб турамиз. Тасвирий санъатнинг бу турида республикамизда бир қатор рассомлар баракали ижод қилмоқдалар. Н. В. Кашина, В. Е. Кайдалов, В. Н. Кедрин ва миллий наққошлигимиз н и н г бой анъаналаридан кенг фойдаланган ҳолда кўплаб асарларни безаган ўзбек совет графиги Искандар Икромов номини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ҳар бир соҳада ҳам эстафетани кекса авлоддан янги авлод олади. Кейинги ўн йил ичида ўзбек график рассомлари сафи бадиий олий ўкув юртларини тугатган ёш, истеъдодли график рассомлар ҳисобига анча кенгайди. М. Кагаров, М. Содиқов, Р. Халилов, Н. Калонов сингари ёшлар бу соҳага дадил, шахдам қадамлар билан кириб келмоқдалар. Республикамиз партия ва ҳукумати томонидан ёш санъаткорлар ижоди муносиб тақдирланмоқда. Ўтган йили талантли ёш график рассом Медат Кагаровга «Менинг жанговар йўлдошларим» («Уруш йиллари ҳақида лирик қўшиқ») номли график серияси учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти берилди.

Медат 1959 йили Олмаота рассомчилик билим юртининг нафис санъат бўлимини аъло баҳолар билан тугатиб, Москва Олий бадиий-саноат билим юртига йўлланма олди. 1965 йилда у мазкур олий билим юртини муваффақиятли тугатиб, Тошкентга келди. Ўтган 11 йил давомида республикамиз графика санъатини ривожлантиришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Медат 50 дан ортиқ республика, Бутуниттифоқ ва халқаро кўргазмаларда муваффақиятли қатнашди. Совет график рассомларининг Франция, АҚШ, ГДР, Польша, Чехословакия, Бельгия, Швеция ва Финляндияда ташкил этилган халқаро кўргазмаларида республикамиз ҳаётини акс эттирувчи график асарлари билан иштирок этди.

Рассом ўз асарларини дастгоҳли графика услубида, графиканинг литография, линогравюра, ксилография техникасида яратади. Бу техникалар рассомдан изланувчанлик, чуқур билим ва юксак профессионал маҳорат талаб этади. У яратган «Тошкент — қаҳрамон шаҳар», «Кўҳна Тошкент», «Хива таассуротлари», «Совет ватани учун», «Болалар ўйинлари», «Ёшлик» асарлари ва кўпгина график туркумлари санъат ихлосмандлари эътиборини жалб этди.

Рассом графиканинг кенжа жанрларидан бири бўлган экслибрис соҳасида ҳам самарали ижод қилмоқда. Экслибрис — кичик шаклдаги график асар бўлиб, китобларга қўйиладиган муҳр, китоб эгасининг шахсий белгисидир. Рассом ҳар бир экслибрис асарини яратиш олдидан ўша китоб шайдосининг характерини, касбини, қайси соҳа билан қизиқишини чуқур ўрганади. М. Кагаровнинг Егоров, Капустин, Гончаров, Пугаченкова, Водопьянов, Церетели, Мельников, Талдикин китоблари учун яратган экслибрислари ана шу жиҳатлари билан ажралиб туради. Унинг бир қатор экслибрислари 1973 йилда Финляндияда намойиш этилган «Совет экслибриси» халқаро кўргазмасида намойиш этилди.

Ўтган йили бутун прогрессив инсоният фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 30 йиллигини кенг нишонлади. Рассомлар союзининг марказий кўргазма залида ана шу санага бағишлаб юбилей кўргазмаси очилди. Медат Кагаров бу кўргазмада ўзининг «Менинг жанговар йўлдошларим» номли график туркуми билан қатнашди. Бу туркум графиканинг литография техникасида яратилган 5 та алоҳида асардан иборат. Улар «Машъала», «Ертўлада», «Тун», «Булбуллар», «Мен уйимга қайтдим» деб номланган. Ижодкорнинг бу туркумдаги асарлари оригиналлиги, таъсирчанлиги билан ажралиб туради. Уларни кўздан кечирар эканмиз, уруш даврининг суронли воқеалари кўз олдимиздан бирма-бир ўтади.

График туркумга кирувчи биринчи асар «Машъала» деб номланган. Маълумки, 1941 йил ёзида немис-фашистларининг Совет Иттифоқига қилган хиёнаткорона ҳужуми тинч меҳнат билан шуғулланаётган совет кишилари оромини бузди. Ёшу қари Ватан мудофаасига отланди. Аёлларимиз фронт орқасида туриб, урушга кетган турмуш ўртоқлари, акалари ва оталари учун меҳнат қилдилар. Рассомнинг «Машъала» асарида оила бошлиғининг ватан мудофаасига кетаётган дақиқалари тасвирланган. Уй ичини ёритиб турган машъала уларнинг умр йўлини ёритиб келган, ғалабаларга руҳлантирган зиёнинг рамзий тасвиридир.

Сўнгги композиция «Мен уйимга қайтдим» деб аталади. Асар марказида Ғалабадан сўнг ўз қишлоғига эсон-омон қайтиб, болалари ва умр йўлдоши билан дийдор кўришаётган жангчи образи берилган. Ана шу қувончли ҳолат жуда ишончли, табиий акс эттирилган.

Медат Кагаров бу туркуми билан уруш йилларида қаҳрамонлик кўрсатган ўзбекистонлик жасур оталаримиз ва акаларимиз ҳақида образли ҳикоя қилиб берди. Бу асарлар тез орада томошабинлар ҳурматига сазовор бўлди.

Рассом ўз билимини, профессионал маҳоратини ошириш устида тинимсиз изланмоқда. У 1974 йилгача Н. Островский номидаги театр ва рассомлик санъати институтининг саноат графикаси бўлимида ёш санъаткорларга графика сирларини ўргатди. 1974 йилдан бошлаб П. П. Беньков номидаги республика рассомчилик билим юртида нафис санъат ва расмдан дарс бермоқда.

Медат Кагаровнинг келгусидаги ижодий режалари катта. У келгуси йил нишонланадиган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги юбилейига бағишлаб, катта график туркум яратмоқда. Бу туркум Ўзбекистонда босмачиликка қарши курашган ғузорлик биринчи комсомол қиз Майна Ҳасанова хотирасига бағишланади.

О. АЛИМЖОНОВ,
санъатшунос.

СУРАТЛАРДА: Медат Кагаров ўз устахонасида; рассомнинг «Менинг жанговар йўлдошларим» туркумига кирган «Тун» ва «Мен уйимга қайтдим» график асарлари.

Ҳаким НАЗИР

ФЕРУЗА ОСМОН

(ҲИКОЯ)

Дадамни ўзи-ку ўрта маълумоти билан яхшигина хўжалик ходими бўлиб, топар-тутарда ҳеч кимдан қолишмай юрибди. Менинг дипломим унга намунча зарур бўб қолибди. Кейин билсам, улфатларига: «Ўғлимни Тошкентда ўқитиб олим қилмасам Вали отимни бошқа қўяман!» деб катта кетган экан. Узи бир куни менга: «Сени ўзимга ўхшаб коммерсант қилай десам, бўшсан, лаб-даҳанинг йўқ. Ундан кўра ўқиб бир стол эгаси бўлганинг маъқулроқ» деганиди...

Ана шундай қилиб десанг, ўртоқ, дадам кераили ҳужжатларни тез тўғрилади-да, мени машинага ўтқизиб Тошкентга олиб кетди.

— Узинг ҳам латтасан-да, пўримбой, бормайман деб оёғингни тираб олсанг бўлмасмиди!

— Э, қўярмиди! — деди дадасига сўз қайтариб ўрганмаган Наби. — Мен ичимда: барибир қайтиб келаман деб, ҳеч ким билан, сен билан ҳам хайрлашмовдим ўшанда... Ҳей, ўртоқ, мен сенга оилавий сиримни айтиб қўйвотман, тағин ҳаммага ёйиб юбормайсанми?

— Э, қўйсанг-чи, ўртоғинг оғзи кўчада қолганлардан эмас-ку! — деди лунжини столга тираб жон қулоғи билан тинглаётган Салим.

2.

— Дадамнинг Тошкентда бирдан-бир ишонган кишиси пединститутда ишлайдиган Нуъмон тоғам эди. Тоғам бизни яхши кутиб олди. Дадам ўз мақсадини айтгандан кейин, тоғам менинг ўрта мактабни қандай битирганимни суриштирди. Ҳужжатларимни, аттестатимни кўриб чиқди-да, бошини қашиб қолди. Менга қараб.

— Жиян, сен ўзинг келажакда қандай мутахассис бўлишни истардинг? — деди.

Мен ўзимча машинага қизиқиб, машина устаси бўлиб етишсам деб ўйлаб юрардим. Шуни ҳали оғзимдан чиқармасимданоқ, дадам «жим!» дегандай менга ўқрайиб қўйди. Буни фаҳмлаб турган тоғам:

— Почча, — деди дадамга қаттиқ ботмайдиган қилиб, — қўлимдан келса сизнинг илтимосингизни бажонидил бажаришим кераккуя, лекин бир нарсани аниқ билдириб қўймоқчиман: бизнинг институт фақат мактабларга ўқитувчилар тайёрлайди. Набижоннинг мақсади...

— Э, Нуъмонжон, — деди унинг сўзини бўлиб дадам, — она сути оғзидан кетмаган гўдакнинг мақсади нима бўларди, шунчаки хом хаёл-да! Илмнинг пастибаланди йўқ-ку. Ўқитувчи бўлиб чиқсалм ёмонми, бора-бора бир мактабга бош бўб қолар, ё бўмаса... ахир дипломли бор одам ҳамма ердаям дурустроқ ўринга эга бўлади-да.

Дадам илм-ҳунарни ўз гази билан ўлчайди. Бунга тоғамнинг энсаси қотди:

— Кечирасиз, почча, Набижон энди гўдак эмас. Аниқ бир ниятни кўнглига туккан экан, уни ўша томонга йўллашимиз керак. Хоҳламаган томонига бурсак, на у ёқлик-на бу ёқлик, икки жаҳон овораси бўлиб қолса, кейин сиз билан биздан домонгир бўлмасин, деяпман-да.

— Ундан кўра, Нуъмонжон, бу ишга бош қўшмайман деб қўя қолинг, — деди зардаси қайнаб дадам.

— Мен хизматдан қочмайман, почча, лекин бор гапни олдингизга қўйдим. Энди у ёғини ўзингиз биласиз. Ота—бола ўйлашиб бир фикрга келинглар.

Дадам менга: «Нима дейсан?» деб еб қўйгундай бўлиб қаради. Агар яна раъйини қайтарсам, чапақайига жаҳли чиқиб кетиши турган гап. Ичимда: «Қани пединститутга бўлса ҳам ҳаракат қилаверайлик-чи, кейин бир гап бўлар» деб ўйладим-да, «майли билганингизни қилинг» дедим. Дадам поччамга алланималарни тайинлаб, мени ташлаб кетди. Кетаётганда: «Жонинг борича урин. Тағин киролмадим деб қишлоққа бурнингни оқизиб борма!» деб пўписа қилиб қўйди.

Бу — июлнинг боши эди. Ҳужжатларни қабул комиссиясига топширгандан кейин, имтиҳонларга тайёрлана бошладим. Тоғам «бемалол туриб тайёрлангин» деб уйдаги бир хонасини менга бўшатиб берди. Имтиҳон программасини тушунтириб, керакли китоблар топиб, маслаҳат бериб турди. «Институтга кираман деган одам учун мундан ортиқ қанақа шароит керак. Даданг бағардон турса. Домла хизматингда тайёр бўлса. Омадинг неп қолди шекилли, Набивой!» деб қўяман ичимда. Йўқ, «омад осмондан тушмайди, уни ўз қўлинг билан яратасан» дейишарди. Чинданам билимни аввал бошда мактабда зеҳнингга маҳкам ўрнаштириб олмасанг, кейинги ҳаракатдан фойда кам экан. Тоғам неча кун эрта-ю, кеч тинмасдан ўқитди. Барибир ҳўкизнинг қулоғига танбур чалгандай, миямга ўрнаша қолмади. Физика имтиҳонидан аранг «уч»га илиндим. Шундаёқ институт билан хайр— маъзурни насия қилиш мумкин эди. Лекин дадамни олдига нима деб бораман. Қорамни кўрган заҳоти изимга қайтаради-ку. Бўмаса ўзи яна бўйнимдан бойлагандай, «ўлигинг шу ердан чиқсин!» деб тоғамнинг остонасига опкелиб ташлаши турган гап. Нима қилишимни билмай бошим қотди, томоғимдан овқат ўтмади, силлам қуриб қолди. Кейин елиб-югуриб юрган тоғам менга келиб: «Гаплашдим, қолган имтиҳонларга ҳам кирасан, жиян. Мунақа латта бўлмасдан ҳаракат қил. Ҳозир замон эпчилларникини!» деди. Яна уриндим. Кейингиларидан ҳам баҳом «уч» бўлди. Энди қабул комиссиясининг ҳукмини кутиш қолди. Ҳамманинг оғзида шу гап: «Шаҳарликлардан йигирма балл, қишлоқлилардан ўн етти балл олганлари ўтади». Буни эшитибоқ тарвузим қўлтиғимдан тушди. Энди омад кутишнинг ҳожати йўқ, деб икки — уч кун гарангсиб юрдим. Бир куни тоғам чеҳраси очиқ келиб, қўлимни сиқди: «Шартли бўлсаям қабул қилиндинг. Ҳозирча кечкига қатнаб турасан...»

Наби шу ерга келганда, томоғига бир нима тиқилгандай, дами ичига тушди. Ўшанда тоғаси: «Қишлоқдан келганингни, ҳам мактабда ишлаганингни эътиборга олишди», деган экан. Наби севиниш ўрнига, иситмаси чиқиб: «Қанақа ишим?» деб юборибди. «Ахир икки йил пионер вожатий бўб ишлабсан-ку. Даданг справка олиб, қабул комиссиясига етказибдилар», дебди тоғаси. Набининг виждони азобланиб: «Бу гап бекор!» деб юборай деганида, дадасининг шаънига доғ туширишдан ўзини базўр тутиб қолган.

— Шунақа қилиб десанг, Салимвой, тоғамникида туриб, ўқиб юрдим. Ишим юришгандай бўлиб, дадамнинг зўри билан бўлсаям келганимга энди суюндим. Аммо бу узоққа бормади. Қишки имтиҳонларда қаторасига уч фандан йиқилдим, паттам қўлимча тегди. Шунга бир ой бўлди. Қани энди уйга қайтишга юрак қургур бетласа. Узимча, Тошкентда ишга кириб қолсаммикин, дейман. Тоғам ҳам буни маъқуллаган бўлиб: «Майлийди, жиян, бирон жойда ишлаб турсанг, келгуси йил тағин ҳаракат қилардик» деди. Бечора буни кўнглим учун, тўғрироғи, дадамдан андиша қилиб айтяпти. Ҳаракат қилиш, ёрдам бериш бўлса бундан ортиқ бўлмас. Тоғамга шунча вақт ўлигимни ташладим, яна ташлашга орим келди. Очиғини айтсам-чи, ўртоқ, юрагим қишлоққа тортиб турди. Ҳар вақт ўзимни худди асл, қимматли бир нарсасини йўқотгандай сезаман. У зўр шаҳарнинг ажойиб ерлари, гўзал сайргоҳлари кўп, уларни қайта-қайта бориб кўраман-у, аммо дилимнинг бир чеккасини шу туғилган содда уйим, менга оқ йўл тилашга қийналиб қолган онам, кенг далалар, қир-сойлар эгаллаб туради, сенлар билан қишлоқ кўчаларини тўлдириб гурпаклашиб юрган кунларим ҳеч кўз олдимдан кетмайди.

— Ҳа пўримбой, «ҳаммангдан кўраям холаваччамни соғиниб кетдим» деб қўя қол!

Набининг хиёл ориқлаган буғдой ранг бетларига қон югуриб, қора кўзлари чақнаб кетди. Беихтиёр тиржайган лабларини йиғиб оларкан, кириб-чиқиб турган ойисига эшиттирмаслик учун Салим томонга эгилди:

— Тўғрисини айт-чи, ўртоқ: Асални ўзи ҳеч эслайдими мани, ё унутиб юборганми-а?

— Унутиб бўпти! — деди Салим одатдагича шанғиллаб.

— Секин, — деди Наби унинг оғзига қўлини тутиб. — Қаёқдан биласан унутмаганини?

— Оғзимга урма, пўримбой, ошинг ҳалол бўлса кўчада ич, деган. Билмасам, гапирмайман! — деди Салим баттар шанғиллаб. — Бир куни шийпонда сенга хат ёзиб ўтирганини аканг ана шу кўзлари билан кўрган! — деди ола кўзларини ўйнатиб.

— Хатини кўрсатдими?

— Кўрсатиш қаёқда, тепасига боришим билан беркитди.

— Ва-а, — деди Наби, — гапинг тахминий экан. Балки бировга ёзгандир.

— Кўп ўсмоқчиламай қўяқол, пўрим. Бўмагур гумонни миянгдан чиқариб ташла. Бошқага ёзиб бўпти. Умуман Асал сендан бошқани хаёлининг кўчасига ҳам келтирмайди! Ҳа, акангчи, ҳе, девол бўлмаса кўчани кўради!

Бу дангалчи, очиқ кўнгил ўртоғининг сўзида ёлғон йўқлигини биларди Наби. Бироқ Асалдан гумонсирашида жон бориди. Бошда Набининг Тошкентга кетишига Асалнинг ҳам раъйи бўлмаган, «мактабни битириб бирга ишлашамиз» дея илгаритдан қилишиб келган аҳд-паймонларини эсига солганди. Наби бўлса дадасининг зўри билан кетаётганини айтишга ор қилган, «барибир тезда қайтиб келаман-ку» деган хаёлда Асал билан хайрлашмасдан жўнаганди. Укувга киргандан кейин Асалга ҳамма гапни батафсил ёзди, хайрлашмай кетганига узр сўради. Асал эса, жавоб хатини: «Студент бўлганингиз билан табриклайман. Охири бахайр бўлсин» деб тагдор ва қисқа қилди. Наби ўзининг эҳтиётсиз қилиғи билан қиз дилини оғритиб қўйганини сезиб, қийноққа тушди. Ун йил бир синфда ўқишган бу ўсмирларда қариндошчилигидан ташқари дилидилига пайванд сирдошларда бўлгувчи яқинлик бор эди. Кейинги йилларда бу яқинлик балоғатга етган йигит ва қиз муносабатларига хос тотли, нозик туйғулар билан бойиб бормоқда эди. Наби бу туйғуларнинг кучини қишлоқдан узоқлашганда яна ҳам аниқроқ, ўткирроқ севди. Чинданам гўзал шаҳри азимнинг мафтункор кошоналари ичида юрганда ҳам беқаноат ёш юрагини мудом қишлоқнинг илиқ бағри ўзига тортиб тургани бежиз эмасди.

Наби ўз қишлоғига қайтаркан, қалбини кўпроқ тирнаган нарса — қандай қилиб Асал билан учрашиш, кўнглидан гинани чиқариш, олдинги иноқликни тиклаш эди. Салимнинг бувиси билан кўришгач эса, яна янги, ҳаммасидан оғирроқ ташвиш қўшилди. Кампир, Асални ойиси қайси бир боваччага узатмоқчи эканини айтганди. Наби, энди Асалнинг ўша хати қуруққина ёзилганини шунга йўйди, Салимнинг жон куйдириб айтаётган сўзларига ишонмаётгани ҳам шундан эди.

— «Давол бўмаса кўчани кўрсанг», қани айтчи, ўртоқ, Асалнинг тўйи қачон бўлади?

— Ия, ҳей, эсингни едингми, нима деб алжираяпсан? Кимдан эшитдинг муни?

— Бувингдан.

— Қачон? Ҳалими? Э, шунга ишониб ўтирибсанми? Хотинларни «миш-миши».

— Қанақа «миш-миш» экан?— деди лаганда ош кўтариб кирган Мавжуда опа. Салим Асал тўғрисидаги гапни эслатувди. Мавжуда опа ёшларнинг дардини дарров пайқаб, кулди. — Қани, болалар овқатга қаранглар-чи, ҳаммасини айтиб бераман...

Бундан уч — тўрт ой бурун совхознинг бир бўлими бошлиғи инженерликка ўқиётган ўғлига Асални сўратиб совчи қўйган экан. Асалнинг ойиси Хадича хола у ёқ— бу ёқни суриштирибди-да, «тагли — зотли» одамнинг боласи экан, тақдири битган бўлса мен рози» деб юборибди. Қизига шу гапини айтган экан, нақ сачраб тушибди, «мен турмушга чиқаман деяпманми!» деб, она — бола ўртасида анчагина жанжал — нойиш бўлиб, бу гап қўни-қўшниларга ёйилибди. Билганлар айбни ойисига, билмаганлар қизига қўйишибди. Асалнинг «ўжар»лигини онаси ўз синглиси Мавжудадан кўриб юрганмиш. «Синглим — қақажон. Қизимни йўлдан урган. У билан қуда бўлиб бўпман!» деганмиш. Бу ҳангомани кула-кула айтган Мавжуда опага болалар ҳам қўшилишиб кулишди.

— Ҳоланг ҳар холда айбни сенгамас, менга қўйибди-ку, ўғлим, Майли бир кун бориб таптидан тушар. Қизи борнинг нози бўлади. Энди буёғи ўзингга боғлиқ,— деб қўйди Мавжуда опа, ўғлининг қайтиб келганига яна бир марта ичичидан қувониб.

— Ана, пўрим, айтмадимми. Асалнинг кўнгли фақат сенда деб. Ҳей, кўнгли сендалигини билмаганимда-чи, ўлай агар, ўзим бувимни совчиликка юборган бўлардим!— деб кучайиб қўйди Салим.—Бўлди, энди дадил олдига бор. Узрингни айт. Бирга ишлашгани келдим, дегин....— Салим ўрнидан қўзғолди, хайрлашаётиб ошнасининг елкасига урди. — Эртага, — ёқ бор. Энди лавандликни қўй. Темирни қизиғида бос!...

3.

Кечаси билан қуйиб чиққан ёмғир азонга яқин тиниб, ҳаво чарақлаб очилди. Қуёш селига ғарқ бўлган далақирлар, қушлар наъмасига тўлган боғ-роғлар ям-яшил кўклам либосида келинчаклардай яшнаб кетди.

(Давоми бор).

(Боши газетанинг ўтган сонида).

● Фан оламида

Ясама лаъл ҳосил қилинди

Харьковда мисли кўрилмаган катталик ва вазндаги сунъий лаъл (рубин) етиштириш борасидаги экспериментлар муваффақиятли тугади. Харьков билан Чехословакиядаги Турнов шаҳри олимлари ўтказган тажрибалар чоғида икки килограммлик ясама лаъл ҳосил қилинди.

Бу ажойиб иш икки коллектив ўртасида бундан тўрт йил аввал тузилган ижодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномага мувофиқ бажарилди. Биргалашиб ясалган установкаларда экспериментлар ўтказилди. Икки минг градусдан зиёд температурада рубин вужудга келадиган шу ўзига хос печь учун харьковликлар пухта автоматика ишлаб чиқдилар, чехословакиялик ҳамкорлари эса самарали қизитиш системаси билан иш камерасини ясадилар. Буларнинг ҳаммаси вакуум шароитида ва синтетик тош ўстиришга имконият берди, натижада хоссалари олдиндан белгилаб қўйиладиган ҳар хил қимматбаҳо тошлар ҳосил қилиш имкониятлари вужудга келди.

Установка узил-кесил пишиқтирилгач, кўплаб ишлаб чиқариладиган «рубин печи»нинг прототипи бўлиб қолади.

(ТАСС).

МУЗЕЙ ЯНГИЛИКЛАРИ

Фильм фонди бойимоқда

Республика Давлат санъат музейида томошабинлар санъатга оид хилма-хил ҳужжатли фильмларни мароқ билан томоша қилмоқдалар. Бу кинолентлар чет элнинг машҳур музейлари, мамлакатимизнинг таниқли рассомлари ижоди, санъат турлари ҳақида ҳикоя қилади. Улар томошабинла р н и н г санъат ҳақидаги тасаввурларини янада бойитишга ёрдам бермоқда.

Музейнинг фильм фонди тобора бойиб бормоқда. Яқинда Ўзбекистон кинопрокатидан жаҳон санъати ҳақида ҳикоя қилувчи янги рангли фильмлар келтирилди. «Африка санъати», «Польша тасвирий санъати» деб номланган кинолентлар шулар жумласидандир.

Санъат хазиналари ҳақида китоб

Тарихшунос олима Нафиса Содиқованинг «Ўзбекистонда музейлар иши» номли монографияси республика «Фан» нашриёти томонидан чоп этилди. Китобда республикамиз музейларининг тарихи, унинг кекса ва жонкуяр ходимлари, музей ишини ташкил қилиш масалалари ҳақида ҳикоя қилинган.

Китоб саҳифалари музейлар тарихига оид фотосуратлар ҳамда экспонатларнинг рангли суратлари билан безатилган.

М. АҲМЕДОВ.

Табиатда ранго-ранг бўёқлар бўлганидек, унинг турли-туман мўъжизалари ҳам бор. Ташқи муҳитнинг хилма-хил омиллари: ҳарорат, ёруғлик, атмосфера босими, шамоллар йўналиши, товушлар, анвойи ҳидлар, кеча-кундуз ва фасллар алмашиши, намлик, сув, ҳаво, тупроқ ва бошқалар тирик организмга турлича таъсир этади ва ўзича жавоб реакциясини беради.

Бир неча минг йиллар давомида бобо деҳқонларимиз об-ҳавонинг ўзгаришини, шамолнинг эсишини, ёмғирнинг ёғишини ўсимлик ва ҳайвонларнинг ҳаракатига қараб ўрганишган, билиб олишган, ҳатто бу ҳақда китоблар ёзишган.

Об-ҳавони билиш сирлари

«ЖОНЛИ МЕТЕОРОЛОГ» ЛАР

☆ Осмонда қўрғошин тусли булут пайдо бўлса, ёмғир ёғиши муқаррар. Кузатувчи кишига трамвай ҳам барометр сифатида хизмат қилади. Дуга билан сим оралиғида ҳосил бўладиган учқунларнинг ранги ҳавонинг намлигига қараб ўзгаради. Агар ҳаво қуруқ бўлса ҳаво ранг учқунлар таралади. Ёмғир ёғадиган бўлса, бу учқунлар ранги яшилга мойил тус олади.

☆ Ўргимчаклар ёмғир ёғаётганда тўр тўқишга киришса, билингки ҳадемай ёмғир тиниб ҳаво очилиб кетади. Агар ҳаво айнай бошласа, ўргимчаклар ковакка кириб кетишади. Ҳарорат кўтариладиган бўлса, ўргимчак инининг жануб томонини тўқийди, совий бошласа, шимол томондагисини тўқишга киришади. Ўргимчак инини йиғиб, қисқартиришга ҳаракат қилса, кучли шамол бўлишидан дарак беради.

Ўргимчак ва бошқа ҳашаротлар об-ҳавонинг ўзгаришини атмосфера босими, шамол йўналиши ва кучининг, намлик ва ҳароратнинг ўзгаришига ва бошқа номлари юқорида келтирилган фактларнинг ўзгаришидан билиб олади. Бунда уларга мўйлабчалари, туклари, нафас олиш йўллари ва ҳатто қанотлари ҳам ёрдам беради. Ҳашаротларнинг қаноти жуда юпқа. Ҳаво намлиги эса ёмғирдан олдин анча ортади. Шунда қанотчалари намиқиб, ҳашаротлар, қушлар пастлаб учишга мажбур бўлади.

☆ Гуллар ёмғир ёғишдан олдин ўткир ҳид тарқатади. Ҳаво нам бўлганда гулларнинг орасига сув зарралари тўпланиб буғланишни камайтиради, ҳушбўй моддалар эса кўпроқ таралади.

☆ Эрталаб печак гуллар катта-кичик бўлиб очилса, ҳаво очиқ бўлади.

☆ Агар дарахт баргларининг уст томони шамолда пастга буралиб олса, ёмғир ёғади.

☆ Агар дарахт барглари кузда учидан сарғая бошласа, баҳор эрта келади, пастдан сарғая бошласа кеч келади.

☆ Қоқи ўт шарининг юмилиши — ёмғир аломатидир.

☆ Туман эрталаб сув юзига тушса, яхши ҳавонинг белгиси, юқорига кўтарилса ёмғирнинг белгисидир. Эрталаб кўп шудринг тушса яхши ҳаво бўлади. Шудринг бўлмаса ёмғир ёғади.

☆ Қуёш чиқиб турганда ёққан ёмғир тез тўхтайди.

☆ Ёмғир вақтида кучли шамол эсиши яхши ҳаво бўлишининг белгисидир.

☆ Агар ёмғир томчисидан сувда пуфакчалар ҳосил бўлса, узоқ вақт ёғингарчилик давом этади.

☆ Қарама-қарши эсган шамоллар ёмғирни олиб келади. 1969 йилларда француз ихтирочиси Дюранинг ясаган ажойиб тугмаси об-ҳаво ўзгариши билан рангини ўзгартириб туради. Ҳаво очиқ бўлганда тугма кўк рангда, ёмғир ёғиши олдидан эса қизил рангда товланади.

☆ Уст-Юрт пасттекислигида об-ҳавони олдиндан «айтиб берувчи» эски қудуқ бор. Ёмғир, қор ёғиши, туман тушиши олдидан қудуқ ҳавони ўзига тортади. Аксинча осмон очиқ бўлиши кутилганда ўзидан ҳаво чиқара бошлайди. Бундай пайтда қудуққа енгилроқ буюм ташланса, у сувга етмай туриб қайтиб чиқади.

А. РАСУЛОВ,
биолог.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ҲАБАР ҚИЛАДИЛАР.

КЎМИР КЎПАЯДИ

СОФИЯ. Болгария Халқ Республикаси халқ хўжалигини ривожлантириш планига мувофиқ 1980 йилга бориб кўмир қазиб чиқариш 1975 йилдагига нисбатан 33 процент кўпаяди. «Марица—Восток» кўмир ҳавзаси Болгариянинг энг катта ёқилғи-энергетика маркази бўлиб қолади. Бу ердан ҳар йили электроэнергетика эҳтиёжлари учун 22 миллион тонна лигнит жўнатилади.

Болгариянинг жанубиғарбида Бобовдол кўмир ҳавзаси барпо этилади. Бу ерда қурилаётган «Бабино» шахтасининг кончилари шу йилнинг ўзидаёқ 1,5 миллион тонна кўмир қазиб чиқарадилар.

Ҳиндистонда нашр этилди

ДЕҲЛИ. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг «КПСС Марказий Комитетининг ҳисоботи ҳамда ички ва ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги доклади кўп миллатли Ҳиндистондаги яна икки тил — маратхи ва гужарати тилларида нашр этилди. Бомбайдаги «Лок ванмайя грия лимитед» нашриёти чиқарган КПСС XXV съезди ҳужжатлари тўплами шу доклад билан бошланади.

Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгашининг Бош секретари Р. Рао тўпламга сўзбоши ёзган.

ТАЛАНТЛАР КЎРИГИ

ПХЕНЬЯН. Бу ердаги бадиий ижодкорлик кўригида халқ усталари яратган 400 дан ортиқ асар намойиш қилинмоқда. Бу асарлар қаҳрамон корейс халқининг империалистик агрессияга қарши, ўз мамлакатининг мустақиллиги ва тинч бирлашуви учун олиб борган қаҳрамонона кураши тўғрисида, социалистик қурилишда эришган муваффақиятлар тўғрисида ҳикоя қилади. Айниқса «Мўл ҳосил» картинаси, ёғочга ўйиб ишланган «Пионер баҳори» деб аталувчи панно томошабинларнинг диққатини ўзига жалб этмоқда.

ПОЛЯК ВА АЖНАБИЙ ХАРИДОРЛАРИ УЧУН

ВАРШАВА. Лодздаги яқинда ўзининг 25 йиллигини нишонлаган «Олимпия» трикотаж комбинати харидорлар ўртасида яхши шуҳрат қозонди. Бу комбинат ҳар йили 9 миллион свитер, блузка ва бошқа трикотаж буюмлар чиқаради. Ана шу буюмларнинг кўп қисми Совет Иттифоқи, Чехословакия, Болгария ва бошқа мамлакатларга юборилади.

МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИ ИШГА ТУШДИ

ХАНОЙ. Социалистик Шимолий Вьетнам саноати янги корхона билан бойиди: рангли металлар ишлаб чиқарувчи металлургия заводи ишга туширилди.

Завод Вьетнам мутахассислари ва ишчиларининг кучи билан лойиҳаланган, қурилган ва жиҳозланган.

Будапештдаги немасозлик ва крансозлик заводини одатда Венгрия — Совет дўстлиги корхонаси деб атайдилар. Мазкур заводда ишлаб чиқаришнинг тез суръатлар билан кенгайиши социалистик иқтисодий интеграция планларининг ҳаётга муваффақиятли жорий этилиши самараси бўлди.

СУРАТДА: пойтахтнинг Андялфёльд райони. Қудратли кўтарма кранлар шу ерда йиғилади.

МТИ—ТАСС фотоси.

Тошкент шаҳар Киров районидаги Ҳамид Олимжон номли маданият уйида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик коллективининг асосий қисми ўқувчилар ва ишчилардан иборат. Бу ерда тўққизта турли хил тўгараклар ишлаб турибди.

СУРАТДА: маданият уйи қошидаги ашула-рақс ансамблининг созанда қизлари дилрабо куй ижро этмоқдалар.

Мардлик—мангулик

ИНСОН ТАҚДИРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академиясининг академик Ойбек номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейида Улуғ Ватан урушида мисли сиз жасорат намуналарини кўрсатган ўзбек йигит-қизлари жанговар фаолиятига оид ранг-баранг ҳужжатлар, расмлар ва буюмлар сақланади. Ҳужжатларнинг сарғайиб кетган саҳифалари ортида ажойиб кишилар, ғаройиб тақдирлар гавдаланади.

* * *

...У «Европа» меҳмонхонасига келганда қош қорайган эди. Одамлар гавжум, улар орасида ўзига ўхшаш ҳарбийлар ҳам кўп. Унга Усмон Юсупов ўз хонасида дам олаётганини айтишди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари уни қучоқ очиб қарши олди.

— Гвардия майори Абдурашид Ширжонов сизнинг ихтиёрингизда, — рапорт берди у.

— Шунча ҳарбийда бўлдинг, ўқидинг, жанг қилдинг. Бутун Европада этик кечдинг. Қани, бир қилган ишларингдан сўзлачи...

У шунда беихтиёр Миршаропов каби саркарда бўлишни орзу қилган кезларини эслади. Бу орзу уни Тошкентдаги В. И. Ленин номли ҳарбий билим юртига етаклади. Командирлик фани алифбесини ўрганиш йўлидаги машаққатлар, қувончлар бир-бирига уланди.

Уруш бошланганда Севастополда эди. Ҳамон ёдида ўша машъум кун. Севастополда зенит-артиллерия бўлинмасида комиссар эди. Партия активи йиғилишидан сўнг, дўсти билан уйида ўзбекча паловдан сўнг чой ичиб, чақчақлашиб ўтиришди.

Тонгга яқин кучли портлашлар эшитилди. Самолётлар гувиллар, бомбалар кетма-кет портларди. Ҳеч ким бу уруш эканлигини хаёлига келтирмади. Аммо тезда тўплар ишга тушиб, бир неча душман самолёти уриб туширилгач, воқеа аён бўлди.

У бўлинмани ҳарбий тревогада оёққа турғазиб жанговар ҳолатга туширгач, уйига қайтганда бино ўрнида ҳаробани кўрди. Юраги орқасига тортиб кетди...

Афсонавий Севастополь мудофаасининг куну тунлари бир-бирига уланиб кетди. 1942 йил февралида уни 99-кавалерия дивизиясига полк комиссари қилиб тайинлашди. Сентябрда эса 17-танк корпусида жанг қилди. Зенит бўлинмасининг комиссари сифатида у Дон фронти йўналишида Сталинград остоналаридаги Таллин, Писаревка қишлоқларини, Кантемирово шаҳрини озод қилишдаги шиддатли жангларда қатнашди.

Кантемирово шаҳрини озод қилишгани учун уларнинг дивизиясига гвардиячи унвони берилди. 1-гвардиячи армия қўмондони А. А. Гречко тавсиясига кўра жасорат кўрсатганлар қатори у ҳам Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди. 1943 йилда 17-мотомеханизациялашган корпус артиллерия дивизияси сиёсий раҳбари сифатида Днестр дарёсидан кечиб ўтиб, Кишинёв шаҳрини озод қилишдаги операцияда иштирок этди.

Руминия, Болгария, Венгрия, Чехословакияни озод қилишдаги жангу-жадаллар-чи? Рейхстагга Ғалаба байроғи қадалгандан кейин, у япон босқинчиларига қарши ҳужумга ўтган 53-армия сафида Монголия Халқ Республикаси территориясида 6-Квантун армияси қисмлари билан жангда қатнашди.

— Бир куни, — деб сўзида давом этди у, — артиллериямиз душман позициясини тўпга тутгандан сўнг ҳужумга ўтганимизда йўлдаги бутазорда ётган қуённи кўрдим. Шалпангқулоқнинг кўзлари жовдирар, лекин қочишга интилмас эди. Ушлаб олдим. Докторнинг айтишига қараганда, унинг юраги тўплар гумбирлашидан шол бўлиб қолган экан.

Хўш, шунча ўтоловдан кечган солдат юраги-чи? У бу урушдан дўзахга қандоқ бардош берган экан-а? Ҳа, совет солдатининг мўъжизасини кўрдим.

Усмон Юсупов қизиқиб унинг сўзларини тинглар эди.

— Ўзинг қалайсан? Ярадор бўлмадингми?

— Йўқ, беш йил давомида қанча-қанча ўқлар ёнимдан ўтиб, неча-неча дўстларим ҳаётини юлиб кетди. Бундоқ ўйлаб қарасам, порох ҳавосидан олинган ҳар нафасга бир ўқ тўғри келар экан. Шу кунга қадар неча миллиард нафас олган эканман?

Усмон ака чуқур хўрсинди. Абдурашид кетиш учун ижозат сўради.

— Гап бундай, Абдурашид. Сени Марказком ихтиёрига юбораман. Тажрибанг, кўрган-кечирганларингни энди тинч меҳнат фронтида қўллайсан.

Бу унутилмас суҳбатнинг бўлиб ўтганига ўттиз йилдан ошибди. Гвардиячи Кантемир дивизияси офицери, запасдаги майор Абдурашид Ширжонов эндиликда пенсияда. Ўтган йиллар давомида у партия йўллаган барча хизматда фронтчасига ишлади. Ёш авлодга ўз билими, тажрибасини ўргатди, юртига ҳалол, сидқидилдан хизмат қилди.

Яқинда Абдурашид ака архивини кўздан кечирдик. Жанговар орден ва медаллар қаторида болгар халқ армияси генерал-майори имзо чеккан мукофот дафтарчасини ҳам кўрдик.

Улар эндиликда музейнинг Улуғ Ватан уруши залида минглаб томошабинлар эътиборига ҳавола қилинади.

— Биз ҳали ҳам сафдамиз, — дейди Абдурашид ака. — Чунки гвардиячи ҳеч қачон кексаймайди, у доимо навқирон, олдинги сафда.

Унинг чеҳрасида қатъият акс этарди. Шунда 1925 йилдан ВЛКСМ, 1932 йилдан КПСС аъзоси, запасдаги гвардия майори, Абдурашид Ширжоновнинг машаққатли, лекин ғоят ибратли ҳаёт йўлига, ўтюрак инсон тақдирига ҳавасимиз келди.

Ҳ. СОДИҚОВ,
М. Ойбек номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг илмий ходими.

•*Саёҳат—роҳат*

ТУРЛИ ШАҲАРЛАР БЎЙЛАБ

Шаҳримиздаги кўплаб саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, илмий-текшириш ва лойиҳа институтлари коллективлари май байрами кунларида республикамизнинг серманзара оромгоҳлари, тарихий воқеаларга бой шаҳарларида саёҳатда бўлдилар.

—«Ўртоқ» фабрикаси, 2-ёғочни қайта ишлаш заводининг бир группа ишчилари билан Хумсон ва Оқтошга қилган саёҳатимиз жуда завқли бўлди, —дейди «Жилстрой» трести қурувчиси Ж. Шокиров.

Ўтган уч кун давомида минглаб ҳамшаҳарларимиз Фарғона водийсининг Ҳамзаобод дам олиш зонасида бўлишди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўнга яқин группаси Ватанимиз пойтахти — Москвада, Ленинград, Киев, Минск, Бокунинг диққатга сазовор жойларида саёҳатда бўлдилар.

•*Биласизми?*

ДУНЁНИ ВЕЛОСИПЕДДА АЙЛАНМОҚЧИ

Ҳиндистонлик Бриджпал Сингх биронта ҳам мамлакатни қолдирмай ўз велосипедида бутун дунёни айланиб чиқадиган биринчи инсон бўлади. «Таймс оф Индиа» газетасининг хабар беришича Б. Сингх ўзининг бу саёҳатини 1973 йилнинг май ойида Музаффарнагардаги қадрдон уйи олдидан бошлаган эди.

27 ёшли саёҳатчи ана шу вақт ичида 64 минг километр йўл босди, 70 та мамлакатни айланиб чиқди. У бор-йўғи тўртта велосипедни алмаштирди. Б. Сингх велосипедда дунёни кезиб чиқишни 1978 йилда ниҳоясига етказишни кўзламоқда.

Пландан ошириб

Йилига гўшти учун икки миллион жўжани боқишга мўлжалланган Янгийўл бройлер фабрикасининг биринчи навбати лойиҳадаги қувват даражасига эришди. Корхона биринчи кварталнинг ўзидагина пландагидан 45 тонна кўп, яъни 440 тонна парҳез гўшт етказиб берди.

Фабрика «Узптицепром» системасида энг арзон бройлер етиштирмоқда. Бунга жўжаларни яхши парвариш қилиб боқиш, илғор технологиядан фойдаланиш туфайли эришилди. Шунинг натижасида озуқани сарфлаш учдан бир ҳисса камайди.

— Бизда битта бройлерни етиштириш учун 4,2 озуқа бирлиги сарфланади, —деди фабрика директори Р. Орифжонов. — Бу Ўрта Осиёнинг иссиқ иқлим шароитларида яхши кўрсаткич. Шунингдек жўжаларни семиртиришда ҳам юксак кўрсаткичларга эришилмоқда. Ҳар бир жўжа бир кеча-кундузда бошқа фабрикалардагига нисбатан кўпроқ, яъни 16 граммгача семирмоқда. Шунинг учун ҳам паррандаларни боқиб семиртириш муддати беш кун камайтирилди.

Фабрика территориясида худди ана шундай қувватга эга бўлган иккинчи навбат қурилиши ҳам бошлаб юборилди. Бу иншоот мана шу беш йилликда фойдаланишга топширилиши планлаштирилмоқда.

Янгийўл атрофида йирик паррандачилик маркази қад кўтармоқда. Келгусида йилига 6 миллион бройлер етиштирадиган комплекс барпо этилиши мўлжалланмоқда.

[ЎзТАГ].

КАТТА ТАНАФФУСДА

«Диққат! Мактаб радиоузелидан гапирамиз, бугунги эшиттиришни сизлар учун 7-«А» синфининг ўқувчилари тайёрлашган». Тошкентдаги тўққизинчи мактабнинг ўқувчилари катта танаффус чоғида ана шундай эълонни эшитиб қолишди. Радио эшиттиришни ўша куни мактабда навбатчилик қилган синф олиб борарди.

«Катта танаффус» ғояси комсомол бюроси билан мактаб дружина советининг биргаликдаги йиғилишида пайдо бўлди. Баъзи бир кишилар қўнғироқ жаранглаши биланоқ мактаб баайни асалари уясига айланиб кетади, болалар қаватдан-қаватга чиқиб—тушиб югуриб юришади, деб шикоят қилишганди. Шунингдек айрим ўқувчиларнинг хафсаласизлиги тўғрисида гапиришган эди. Ўшанда мана шу таклиф тушди.

Эндиликда мактабнинг вестибюлида ҳар душанба куни чиройли қилиб ёзилган эълон кўзга ташланиб қолади. Болалар катта танаффус чоғида бутун ҳафта мобайнида қандай қизиқарли машғулотларга қатнаша олишлари маълум қилинади. Мароқли ўйинлар ҳам, қувноқ конкурслар ҳам, суратлар кўргазмаси ҳам, музикали топишмоқ ҳам, ҳамма ҳаммаси бор. Ана шу тадбирларнинг барчасини навбатчи синф тайёрлайди. Бундан ташқари ана шу синф ўқувчилари ўзларининг радио газеталарини чиқаришади.

Бу қизиқарли машғулотлар энг шўх ва жанжалкаш болаларни ҳам қизиқтириб қолди. Эндиликда мактаб формасида анъанавий қизил бўғични эмас, балки ҳар бир отряд ўзи танлаб оладиган чиройли эмблемани кўриш мумкин. Бу эмблема бир ҳафта мобайнида ўйлаб қўйилган асосий тадбирларнинг мазмунини акс эттиради. Масалан, ана шундай ҳафталик программалардан бирининг мавзуси «Нафосат оламида» деб аталди.

Навбатчилик кунларида болалар билан санъат тўғрисида суҳбатлар ўтказилди, шеърлар, қўшиқлар ўрганилди.

Ҳар бир синф ўзининг ҳафталигини музика байрами, адабий мунозара билан якунлайди. Бу байрам ва мунозаралар ҳар шанба куни дарслардан кейин ўтказилади. Бутун ҳафта мобайнидаги барча мулоҳазалар эса сатирик газетада ёритилади.

ЎзТАГ.

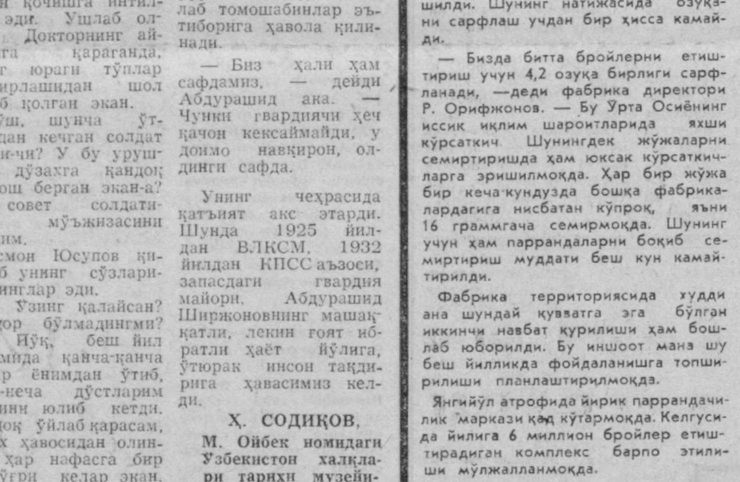

Собир Раҳимов районида қад кўтарган янги муҳташам кинотеатр биноси фойдаланишга топширилиш арафасида турибди.

СУРАТДА: янги кинотеатр биносининг ташқи кўриниши. М. Нуриддинов фотолари.

•*Ҳар тўғрида*

68 йилда келган мактуб

Америка Қўшма Штатларининг Мичиган штатида истиқомат қилувчи фермер Лорни Гаш яқинда почта яшигидан ўзига келган откриткани кўрди-ю аввалига бу мактубнинг моҳиятини тушунолмай боши гаранг бўлиб қолди. Штемпелга қараганида откриткаиинг жўнатилган куни 1908 йилнинг 8 январи эканлиги унга маълум бўлди. Уни Лорни Гашга она авлодидан бўлмиш бобоси Чикагодан жўнатган экан. Маҳаллий почта идорасида ҳайрон бўлган фермерга унинг номига битилган откритка «уларнинг муассасасидаги иш столларининг бири бурчагида тасодифан аралашиб ётганлигини» айтишди. Бундан ташқари чиновниклар Лорни Гашни откриткасини энг узоқ муддатда элтиш бўйича жаҳон рекорди билан табриклашга ҳам шошилишар эдилар...

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/V да **Қароқчилар**, 5/V да **Парвона**, 6/V да **Абу Райҳон Беруний.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/V да **Тошболта ошиқ**, 5/V да **Қўлга тушмаган ўғрими.**

КИНО

4 МАЙДА

Фарзандлар замонаси — САНЪАТ САРОЙИ (18.30, 20.45), «ЧАЙКА» (18.30, 21), «ҚОЗОҒИСТОН» (19), «ЎЗБЕКИСТОН» (18, 20, 21.30), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (18.30), «МИР» (17, 20), «МОСКВА» (18.30), «ДРУЖБА» (17, 20).

Лондонлик киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (18, 20), «КЎКЧА» (17, 19, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (19, 21), «ҚОЗОҒИСТОН» (17, 21).

Ҳисоблаб чиқарилган бахт — НАВОИЙ номли (кечқурун), «ПИОНЕР» (17, 19, 21).

Бош оққан томонга — «ВОСТОК» (18, 20, 21.30), «ТИНЧЛИК» (17, 19, 21), «МОСКВА» (21).

Афоня (ўзбек тилида) — Ғ. ҒУЛОМ номли (17, 19, 20.30).

Япония ҳалокати — «НУКУС» (17, 19, 21).

Куз — «ЯНГИЙОБОД» (17, 19, 21).

Қордаги уч киши — С. РАҲИМОВ номли (18, 20, 21.30).

5 МАЙДА

Фарзандлар замонаси — САНЪАТ САРОЙИ (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45), «ЧАЙКА» (11, 12.30, 16, 18.30, 21), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19), «ЎЗБЕКИСТОН» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11, 13.30, 16, 18.30), «ТИНЧЛИК» (13, 15, 17, 19, 21), «МОСКВА» (11.30, 16, 18.30), «ДРУЖБА» (13, 14, 16, 17, 20).

Лондонлик киши — «ҚОЗОҒИСТОН» (13, 17, 21), «МИР» (11, 13, 15, 17, 21), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ПИОНЕР» (17, 19, 21), «ДРУЖБА» (11, 12, 19, 21).

Бош оққан томонга — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (10, 12, 14, 16, 18.20), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «МОСКВА» (10, 14, 21).

Бўрон — «КЎКЧА» (11, 13, 15, 17, 19, 20.30), С. РАҲИМОВ номли (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Афоня — (ўзбек тилида) Ғ. ҒУЛОМ номли (11, 13, 15, 17, 19, 20.30).

Япония ҳалокати — «НУКУС» (11, 13, 15, 17, 19, 21).

Абу Робия — «ЯНГИОБОД» (11, 13, 15, 17, 19, 21).

Ҳисоблаб чиқарилган бахт — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» транспорти ишлаб чиқариш бошқармасининг 4-АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИ

3-класс шоферларини тайёрлайдиган курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАРГА 45 СЎМДАН СТИПЕНДИЯ БЕРИЛАДИ.

Курсларга Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қабул қилинадилар.

4-автотранспорт корхонасига 68-автобус («4-автотранспорт корхонаси» бекати) ва 7, 63-автобусларда («Қўйлиқ» бекати) бориш мумкин.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!

Республика «Гастроном» конторасн

МАГАЗИНЛАРИНИНГ ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ МАМЛАКАТИМИЗДА ВА ЧЕТ ЭЛЛАРДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ТУРЛИ ШИША ИДИШЛАРНИ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Қабул пунктларининг адреси:

ФРУНЗЕ РАЙОНИ:

1-магазин — Муқимий кўчаси, 3; дам олиш куни — душанба;
4-магазин — Б. Хмельницкий кўчаси, 18; дам олиш кунисиз ишлайди.

ЛЕНИН РАЙОНИ:

2-магазин — Тарас Шевченко кўчаси, 8;
3-магазин — 3-Саперлар кўчаси, 4; дам олиш кунисиз ишлайди.

КУЙБИШЕВ РАЙОНИ:

18-магазин — «Високовольтний» массиви, 101; дам олиш кунисиз ишлайди.
23-магазин — Измайлов кўчаси, 26; дам олиш куни — жума;
29-магазин — «Черданцев» массиви, 2; дам олиш кунисиз ишлайди.
30-магазин — Луначарский шоссеси, 424; дам олиш куни — душанба.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ:

7-магазин — Бешёғоч бозори; дам олиш куни — душанба.
11-магазин — Навоий кўчаси, 21, дам олиш куни — жума.
21-магазин — Усмон Юсупов кўчаси, 6 «а»; дам олиш кунисиз ишлайди.
26-магазин — Оқтепа массиви, дам олиш куни — душанба.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ:

2-магазин — 12-квартал, 12; дам олиш куни — сешанба.
16-магазин — Волгоград кўчаси, 57; дам олиш кунисиз ишлайди.
19-магазин — Пионер кўчаси, 6; дам олиш куни — якшанба.
31-магазин — 10-квартал, 16; дам олиш куни — душанба.

КИРОВ РАЙОНИ:

13-магазин — Широкая кўчаси (Олой бозори); дам олиш куни — душанба.

ШИША БАНКАЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШДАН БОШ ТОРТИЛГАН ТАҚДИРДА 33-65-53, 33-03-70 ТЕЛЕФОНЛАРИ ОРҚАЛИ «ГАСТРОНОМ» КОНТОРАСИГА ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА «ГАСТРОНОМ» КОНТОРАСИ.
«УЗТОРГРЕКЛАМА».

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

4 МАЙ — СЕШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Камалак» клуби (ўзб.). **Рус тилида:** 19.15 «Ахборот» информацион программаси. 19.30 «Партия планлари — халқ планлари». Экранда — «Ўзбекшахтастрой» тресті. **Ўзбек тилида:** 20.00 А. Навоий номли Ўзбек Давлат Академик Катта опера ва балет театри артистларининг концерти. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Илҳом». Телевизион альманах. Бухоро область ёзувчилари бизнинг меҳмонимиз. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга!». «Пилла бизнинг бойлигимиз». 22.50 «Фрунзе шаҳрида бўлиб ўтган IX Бутуниттифоқ кинофестивалининг якунлари». Кинокўрсатув (рус.). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Бор эканда, йўқ экан». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Ўрмон қиссаси». Музикали эртак. 19.30 «Колхоз раиси». Телевизион очерк. 20.00 Лирик қўшиқлардан концерт. М. Пахоменко ва Б. Зокиров куйлайди. 20.30 Ҳужжатли фильм. 20.45 «Балли қизлар!». Москва ёш кутубхоначиларининг конкурси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзб.). **Москва кўрсатади.** 22.30 Матбуот кунига бағишланган санъат усталарининг концерти. 00.25 Янгиликлар.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 Болалар учун кинофильм. **Рус тилида:** 19.30 Улуғ Ватан уруши ҳақида хотиралар. «Отлан, бепоён мамлакат». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 Тошкент янгиликлари. 20.45 «Музикали сайр». 21.20 «Ҳозирги замон буржуа реакцион эстетикаси ва санъати». Эстетика асосларидан ўқув кўрсатув.

5 МАЙ — ЧОРШАНБА

МАТБУОТ КУНИ

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Сэмбо». Мультфильм. 10.45 «Биз москваликлармиз». 12.00 Лирик қўшиқлардан концерт. М. Пахоменко ва Б. Зокиров куйлайди. 15.00 «Советлар мамлакатида нашр этилади». Ҳужжатли фильм. 15.40 «Ота ҳақида сўз». Телевизион очерк. 16.10 «Объектив» 16.40 Болалар учун. «Чавандозлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 17.45 «Фан оламида». **Тошкент кўрсатади.** 18.15 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 18.20 Мультфильм. 18.30 Телевизион қўғирчоқ театри (ўзб.). 19.00 «Миллионлар ленинча университети». «КПСС XXV съезди жаҳон революцион жараёнининг ривожланa бориши ҳақида» (ўзб.). 19.15 «Ахборот» информацион программаси. (рус.). **Ўзбек тилида:** 19.30 «Нафосат оламида». 20.00 Бугун — матбуот куни. 20.15 Матбуот ходимлари учун концерт. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга!». «Олтин қўллар». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Хоккей бўйича СССР кубоги учун. Ярим финал. МАСК спорт саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Спортлото» тиражи. 00.45 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.15 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика (рус.). **Москва кўрсатади.** 18.15 «Горчилар, қаердасиз!». 19.00 Янгиликлар. 19.15 Мультфильм. 19.25 Бугун — матбуот куни. Кўрсатувда СССР Министрлар Советининг нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича Давлат комитетининг раиси Б. И. Стукалин иштирок этади. 19.55 Музикали абонемент. 20.40 «Урушнинг узоқ йўллари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.00 «Физкультура ва спорт» Тележурнал. 22.30 «Биринчи курьер». Бадиий фильм. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 «Маша ва айиқ». Болалар учун кинофильм. **Рус тилида:** 19.35 Улуғ Ватан уруши ҳақида хотиралар. «Оловли марралар». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.30 Тошкент янгиликлари. 20.45 «Новосибирск театрининг навқирон балети». Фильм-концерт. 21.15 «Тошкент» телепрограммаси. «Дўстлик қўллари». 21.45 «Шоймардон Қудратов». Ҳужжатли фильм. 21.55 «Совет давлати ва ҳуқуқи асослари». Ўқув кўрсатув (ўзб.).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.

4 МАЙ, 1976 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими — 33.81.42.

Р—14154. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64570. Нашр В—3081.